A°. 1862. N°. 103. Zaturdag 27 December. Elfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia* . . . . . ƒ 12,50.
„ *Java* . . . . . „ 15,—.
„ de *Buitenbezittingen* . . . . . „ 17,50.
„ *Nederland* . . . . . „ 22,50.

De betaling geschiedt **vooruit**. — Brieven **franco**.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; **Agenten:** te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, LE ROY & Co.; te *Passoerocan*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, W. EEKHOUT & Co., en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De **JAVA-BODE** verschijnt op **Woensdag** en **Zaturdag** van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden . . . . . ƒ 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.
Behalve het Zegel vóór den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór **12** uur.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Sluiting der Mail,
op Woensdag den 31sten December
en
Extra Sluiting der Fransche Mail,
op Dingsdag den 30sten December.

Vendutiën.

Maandag 29 December
Voor het woonhuis van den Heer Roskopf door Gebrs. Roselje & Co.
en
Voor het kommissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.
Dingsdag 30 December
Voor een huis in Batoe Toelis door van den Abeelen & Co.
In een der pakhuizen van de Javasche Bank, door Cassalette & Co.
en
Woensdag 31 December
Voor het Woonhuis van den Heer de Does door Cassalette & Co.
en
Voor het kommissiehuis van J. Speet.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
P. A. LANDOUW
met
M. J. ABELS,
wed. *Blondeau*.
BATAVIA, den 17den December 1862.
Eenige en Algemeene Kennisgave. (4472)

Getrouwd:
J. G. RAZOUX KUHR
met
J. E. VAN ESSEL.
SAMARANG, 17 December 1862.
Eenige Kennisgave. (4467)

Bevallen van een' ZOON, *A. C. Bolzen*, Echtgenoot van
F. A. SCHIEBELHOUT.
WONOSOBO, 5 December 1862. (4468)

Bevallen van een' ZOON, *E. H. S. van Tengnagell de Raad*, geboren *Vreede*.
PROBOLINGO, 8 December 1862. (4466)

Bevallen van eene DOCHTER, *M. E. van der Crab, Droop*.
AMBOINA, 14 November 1862. (4522)

Bevallen van eene DOCHTER, *H. von Balluseck*, geboren *van Lijnden*.
SALATIGA, 17 December 1862. (4475)

Bevallen van een' ZOON, *G. E. Vreede, Hemmelder*.
TOEBAN, (MAIBIT) 18 December 1862.
Eenige kennisgave. (4515)

Bevallen van een' ZOON, *F. van der Voort, Niggebrugge*.
MADIOEN, den 19 December 1862. (4521)

Op den 2den December 1862, overleed ons jongste Kindje *Johannes, Eduard, Hubertus*, oud 1 jaar en drie maanden.
C. H. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELDT.
W. F. L. RAEDT VAN OLDENBARNEVELDT,
Borgen.
MAKASSER, December 1862. (4524)

Onze jongste lieveling *Adelaïde, Henriette, Cornelie*, den 7den dezer geboren werd ons heden door den dood ontrukt.
H. R. VAN HEEKEREN.
C. E. VAN HEEKEREN,
van Goudriaan.
NEIRA, 19 November 1862.
Eenige Kennisgeving. (4474)

Op de Vendutie

van Maandag den 29 dezer zal worden verkocht:

De romp van het Ned. schip *JAPAN*,

liggende op **Kuijpers eiland**, met ANKERS, KETTINGEN, STEENKOLEN en 26 LEDIGE LEGGERS.

(4491) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE

op Maandag den 29sten December,
voor het Commissiehuis van
Van Slooten, Morgan & Co.,
van
60 manden Engelsch Aardewerk,
een factuur ENGELSCH IJZERWERK, als gereedschappen, Pennemessen, Dolken, Messen, enz.
100 kistjes á 1 doz. BORDEAUX WIJN.
22 » » » » OLIJVEN.
6 » » » » ANCHOVIS,
10 » LIQUEUR.
25 manden CHAMPAGNE.
Vruchten op water, Noten, Amandelen, Olives farcies, enz., enz.,
100,000 Proppen.
12 balen DRILLS,
2 kisten SHIRTINGS.
ca.* 60 *pikols Bladkoper,
afkomstig van het hier in reparatie liggend schip »VEREENIGING" Kapt. ***de Jongh***.
Voorts:
JUWEELEN, etc. en

3 fraaije ARABISCHE PAARDEN (hengsten).
(4482)

VENDUTIE

op Maandag den 29 December,
wegens vertrek,
ten huize van den Heer
J. M. ROSSKOPF,
op **Kramat** tegen over **Lontar Satoe,**
door
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van eenen zeer goed onderhouden **Inboedel,**
waaronder Lampen, Toilet-, Waschtafels en Consoles met Marmeren Bladen, IJzeren Kinder Ledikanten, Porcelein- en Glaswerk,
een PIANINO van *Bausel*.
Voorts:
Platen voor het aanschouwelijk onderwijs, een partijtje KAARTEN en BOEKEN, waaronder de Preeken van VAN DER PALM.
En
een Europesche Vis-á-Vis, Wagen- en Bendie Paarden, een Europeesch Wagentuig, Kadogangs, etc.
(4495)

VENDUTIE
van
JAPANSCHE GOEDEREN.

Op Dingsdag, den 30 December 1862,
in een der lokalen van de **Javasche Bank,**
voor Rekening van de Heeren
PANDEL & STIEHAUS,
door
CASSALETTE & C°.,
van
Een factuur Japansche Artikelen,
als:
Paijongs, Bamboe- en Stroodoosjes, Speelgoed, Porceleinen Etens-Dragers, blaauwe en gekleurde Kopjes, groote en kleine Porceleinen Vazen,
150 kisten SOIJA,
200 rollen MATTEN,
Verder:
LAKWERK,
als:
Sambalbakken, Naaidoozen, Cassetten, Bedakdoozen, Sigaren Kokers, enz.
Benevens:
2 Secretaires met Spiegel,
12 groote Tafels met Goudlak,
7 Kabinetjes „ „
4 groote Dames Werktafels,
4 „ Schrijflessenaars.
Daags te voren **te bezigtigen.** (4444)

Op de Vendutie

van Dingsdag den 30sten December in de Javasche Bank zal nog worden verkocht:
M P/B. 431, 1 kist 50 ps. 45/46 pl. 40 yds. WITTE SHIRTING,S
beschadigd aangebragt per *Amsterdam*.
(4490) CASSALETTE & Co

Op de Vendutie

van Dingsdag den 30 December,
in de Javasche Bank,
zal nog worden verkocht:
H & C B **10 kisten PETITS POIS,**
merk **Mercie & Debaux.**
Restant Provisiën in blik,
3 paren groote Fransche SPIEGELS,
KAMFERHOUTEN en ZWARTE KOFFERS,
20 Stuks MEUBELDAMAST,
50 pikols STAAL,
60 » SPIJKERS,
50 stuks Zilveren en Zilver vergulde HOROLOGIEN,
en tot sluiting van Rekening:
25 vaten MEEL,
50 kisten Puike RHIJNWIJN,
25 dozijn » CHAMPAGNE,
En:
11 eerste kwaliteit IJzeren Ledikanten.
(4489) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE

op Dingsdag den 30 December 1862,
wegens vertrek,
ten huize van den WelEd. Heer
SUTHERLAND,
in de BATOETOELIES, door
Van den Abeelen & Co.,
van eenen netten Inboedel,
bestaande uit:
KASTEN, STOELEN, CANAPÉS, SPEELTAFELS, groote en kleine LEDIKANTEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, LAMPEN.

een PIANINO,
eene groote mooije
KINDERWAGEN,
geschikt voor een en twee paarden.
Verder:
Een Mylord, Bendie, Paarden, enz.
Benevens:
30,000 Habanos Sigaren en eenige Zilveren vergulden Cylinder Horologien.
(4470)

VENDUTIE

op Woensdag, den 31 December,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van diverse Lijnwaden,
Chitzen, Madapollams, Jaconets, Zijde, Battik Sarongs Slendangs en Hoofddoeken, Bronzen Lampen, Parfumerien, Chinesche Zijde, Heeren Sokken, en tot sluiting van Rekening met het einde des jaars,
eene bijzondere fraaije nieuwe
Victoria VIS-à-VIS en eene nieuwe TENTWAGEN,
alsmede:
Een Erf, bebouwd met een Steenenhuis met Pannen gedekt, gelegen op ***Finangsia*** of ***Tijgersgracht*** behoorende aan JAP MACK. (4481)

VENDUTIE

op Woensdag den 31 December,
voor een Huis tegenover het **Postkantoor** te **Weltevreden,**
door
CASSALETTE & Co.,
van eenen goed onderhouden **INBOEDEL**, als:
SPIEGELS en SCHILDERIJEN, ENGELSCHE HANGLAMPEN, Fransche MODERATEUR LAMPEN, BANKEN, STOELEN, TAFELS, WIPSTOELEN, IJZEREN LEDIKANTEN, KNAPEN, enz. enz.
Porcelein- & Glaswerk.
Verder:
1 Bendie,
1 fraai goed gedresseerd Bendiepaard, Tuigen, enz.
(4487)

OP DE VENDUTIE

van Woensdag, den 31sten December,
tegen over het **Postkantoor** te Weltevreden,
zullen alsmede verkocht worden,
de navolgende **GOEDEREN** behoorende aan den Heer
N. VANRIET,
als:
1 Vis-à-Vis,
1 Rijpaard,
1 span Wagenpaarden,
1 Zadel,
en eenig MEUBILAIR,
en aan den Heer
A. WIJNVELDT,
1 Vis-à-Vis,
1 span Wagenpaarden
en diverse Meubelen. (4488)

Op Donderdag 15 Januarij 1863,
zullen Ondergeteekenden in het **Lokaal** door hen geoccupeerd, **VENDUTIE** houden van ***restant***
INVENTARIS GOEDEREN
EN
TOKO MEUBILAIR,
bestaande in
Bordeaux Wijnen, roode en witte in kisten van 4 dozijn.
Idem in kistjes van 1 dozijn.
~~RHIJNWIJNEN.~~
MADEIRA, SHERRIJ- en PORTWIJNEN.
CONSTANTIA- en MUSCAATWIJNEN.
FOCKINK en andere LIKEUREN.
HOLL. en andere SIJROPEN.
POMMERANS en andere BITTERSOORTEN.
GODARD COGNAC en andere goede merken.
PROVISIEN in blik en in flesschen.
PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK, TÊTE-à-TÊTES.
PARFUMERIEN, BRANDON KAARSEN, RIEGER- en BOSQUET ZEEP.
SPEELKAARTEN, TAFEL- en SERVETGOED.
LEDEREN MAILKOFFERS in foudraal.
STALGEREEDSCHAPPEN en een aantal goederen meer
Een en ander, zooveel doenlijk in koopjes geschikt voor huishoudelijk gebruik.
(4479) VAN WALCHREN EN VAN DORP,
in likwidatie.

Op de Vendutie

van 15 Januarij a., s. zullen mede worden verkocht:
350 stuks gerookte Hammen,
25 kisten á 3 dozijn bessensap,
12 manden á 100½ kruiken Selterswater.
(4480) VAN WALCHREN EN VAN DORP.
in likwid.

LEES HIER!

Op eenen nader te bepalen dag in de maand **Januarij a. s.,** zullen de Ondergeteekenden in Vendutie verkoopen:
1o. den INBOEDEL van den Heer *M. G. Joakim*.
2o. het HUIS door ZEd. bewoond,

staande op *Kebon Sirie*, verponding No. 8183.
Voorts:
3o. het HUIS op *Kebon Sirie*, verponding No. 8822, thans bewoond door den Heer *Koch*.
4o. het PAKHUIS thans geoccupeerd door den Heer *M. G. Jotkim*, en gelegen aan de Groote Rivier, naast de Factorij der N. H. M., verponding No. 8967.
Deze **VASTIGHEDEN** blijven inmiddels uit de hand **TE KOOP**, zijnde te bevragen bij den Heer ***M. G. Joakim***.
(4498) GEBRS. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

Op Donderdag den 22 Januarij 1863, zullen de Ondergeteekenden Vendutie houden voor het huis van wijlen den Heer

J. A. Ruhle,

op het Koningsplein,

van eenen prachtigen

INBOEDEL,

Wagens, Paarden, enz.

(4496) CASSALETTE & Co.

Verkrijgbaar:

BUITENGEWOON GOEDE

HUURWAGENS en PAARDEN à *f* 5.—

in het **Commensalenhuis op Molenvliet** naast den Heer *Drossers*.

(4520) G. A. ORT.

KINDER HOBBELPAARDEN,

in commissie bij

(4523) G. KOLFF en Co.

Bij G. Kolff en Co., te *Batavia*,

ZAK-AGENDA A°. 1863,

voor Koopmans- en Huishoudelijk gebruik.

KANTOOR-ALMANAK,

met de Christelijke en Javaansche tijdrekening.

Te zamen *f* **3.—**, Franko per post.

(4448)

De Utrechtsche

IJZERGIETERIJ,

onder Directie van de Heeren

H. Kruseman en **J. van de Wall Bake**, levert

Zaag-, Pel-, Olie- en andere Fabrieken, geheel compleet,

SUIKERMOLENS c. a., STOOM- en andere WERKTUIGEN,

HEKWERKEN, VERANDA'S, KOLOMMEN, POMPEN, RAMEN, PIJPEN voor WATER- en STOOMLEIDING en alle andere

IJZER- EN METAALWERKEN,

tegen billijke prijzen.

Informatiën bij de Heeren H. LAUTENSLAGER, **Soerabaija**, J. STOKHEKKER, **Samarang** en te **Batavia** bij

(4516) K. M. VERLOOP,
Architect en Werktuigkundige.

MARMEREN VLOERSTEENEN,

van 10 tot 28 Rijnl. duimen,

benevens:

ronde en langwerpige Marmeren platen,

voor CONSOLES en TAFELS, zijn steeds te verkrijgen bij

(4500) .HAAGER en SCHUURMAN,

1863.

AGENDA,

KANTOOR-ALMANAK,

opgeplakt en onopgeplakt.

Verkrijgbaar bij

(4446) H. M. VAN DORP.

Drooge en Geprepareerde VERWSOORTEN,

in het groot en in het klein, tegen billijke prijzen bij

(4359) ROLUFS & Co.

Bij G. KOLFF & Co., *te Batavia ontvangen:*

DEBITEUREN-BOEKEN

met koperen hoeken, in Parijs op Indisch model vervaardigd.

(Debet en Credit op één blad.)

Voorts:

GROOTBOEKEN, JOURNALEN en BIJBOEKEN in groote sortering. (4492)

OUDEJAARSAVOND.

Prijzen van Vuurwerken:

Bommen met bonte sterren, per stuk		*f* 7.—
Zwermpotten	» »	- 4.—
Slangenpotten	» »	- 3.—
Saxische raderen	» »	- 3.—
Racketten met bonte sterren of slangen, 1ste soort, per stuk		- 2.50
2de » » »		- 1.—
Lichtkogels met bonte sterren	» »	- 2.—
Fonteinen, 1ste soort	» »	- 2.—
» met kanonnade, 2de soort	» »	- 0.75
Tourbillons	» »	- 1.—
Moorslagen met kanonnade	» »	- 1.50
Zwermen	per ½ dozijn	- 1.—
Witte lichten	» 1 »	- 1.—

Alle deze soorten kunnen door iedereen zelf ontsteken en ook verzonden worden.

Zij zijn te bekomen den 30sten en 31sten December bij de Heeren WINSSER, DE LANGE & Co., in het HOTEL DES INDES en steeds in het HOTEL WILLEM II bij den ondergeteekende, waar ook bestellingen voor ***grootere assortimenten*** worden aangenomen.

(4502) Th. GORS.

WOLLEN PLAIDS,

bij

(4526) JOHN PRYCE & Co.

DEPOT

van

Inlandsche en Europesche MEUBELEN.

(4499) S. A. VAN DEN ABEELEN.

Gang Ketapang bij de ***Gas-fabriek***.

Muzijkhandel van H. M. van DORP,

Hoofddepôt van

F. J. WEIJGAND & Co.,

Muziekhandelaren te 's Gravenhage.

Ontvangen:

Twee ACOUSTICONS,

toestel ter ***klankversterking*** der Piano's en behoedmiddel tegen insecten.

Prijs ***f* 125.—** à ***f* 150.—**.

(4445)

Bij G. Kolff en Co., te Batavia.

Te bekomen:

AURORA voor 1863.
HOLLAND voor 1863.
MULTATULI'S. Geschriften Compleet.
CHARLES DICKENS. De Kluizenaar. Kersvertelling.
IDEM, Groote Verwachtingen, 2 dln.
VAN KOETSVELD. De Oudejaars-avond.
VICTOR HUGO. De Ellendigen.
IDEM. De Verstootenen.
REVIUS. Het Magnetisme proefondervindelijk.
MAASBRUMUND. Landmail-reis van Batavia naar tricht. 4486)

IJS VERKRIJGBAAR

aan het IJSHUIS achter de **Java-Bank** te **Batavia**, tegen 10 Cents per Pond en aan het IJSHUIS te **Weltevreden** bij de **Willemsbrug** tegen 15 Cents per Pond Contant. IJSKAARTJES zijn te bekomen aan de beide IJSHUIZEN, en bestellingen naar elders zullen met den meesten spoed ten uitvoer worden gebragt.

(4509) W. KUIJPERS, qq.

N. GIRAUDEAU,

Europesche RIJTUIGEN in alle Soorten.

HARNACHEMENT. Engelsche ZADELKAMER.

REPARATIEN.

(4447)

Muziekhandel van H. M. VAN DORP,

HOOFDDEPOT

van F. J. Weijgand & Co.,

Muziekhandelaren te 's Gravenhage.

Ontvangen:

SPOHR, Violinschule.
MOZART, Sonaten für das Pianoforte.
MARX, Potpourris à 4 ms.
MENDELSSOHN, Lieder.
FRANS SCHUBERT, id.
VERHULST, id.
Salons des Variétés, Komische airs.

Verder:

eene groote Collectie DANSMUZIEK, Études, Bouquet de Melodies en Répertoire van Beijer, Liederen voor Alt of Baryton, duo's, enz. enz. enz.

NB. Alle *eigen uitgaven* der firma F. J. WEIJGAND & Co. worden tot *Hollandsche Prijzen* verkocht.

(4478) H. M. VAN DORP.

JAVA-BODE.

HH. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1863** voor te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor ***franco*** toe te zenden.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor Batavia . . . . . *f* 12,50
„ Java . . . . . „ 15,—
„ de Buitenbezittingen . . . . . „ 15,—
„ Nederland . . . . . „ 22,50

MAIL-EDITIE.

Per Jaargang.

Voor BATAVIA. . . . . *f* **20**,—
Buiten » zoo wel voor NEDERLAND » **25**,—
Brieven ***franco*** aan *den Administrateur*,

H. M. VAN DORP.

Ingevolge bekendmaking van den Directeur van Financiën dd. 4 Mei 1861, kan men bij de Hoofden van gewestelijke besturen Wissels en Stortings-Bewijzen erlangen ter overmaking van Gelden, dan wel afdragen aan de navolgende Heeren: **Blok & Co.** te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija, **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **C. A. van der Voort**, te Madioen; **Eekhout & Co.** te Makassar, **van Zadelhoff & Fabritius** te Padang, **Harmsen en Co.** te Amboina en voor de niet genoemde Buitenbezittingen bij de Agenten der schepen van den heer **W. Cores de Vries.** (4503)

Gelithographeerde VISITE-KAARTJES op geglaceerd carton,

met LETTERS naar verkiezing op te geven.

Te bekomen bij

(4450) H. M. VAN DORP.

PHOTOGRAPHIE

H. LECOTEY

a l'honneur de prevenir le public, que son Atelier est ouvert tous les jours.

PINTOE-AIJER tegen over de BENTING. (4451)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

VAN

WALTER WOODBURY,

op Rijswijk,

Dagelijks geopend van half 8 tot 10 uur, uitgezonderd des Vrijdags.

Contant by de aflevering der Portretten. (4501)

BON MARCHÉ EXTRAORDINAIRE.
PENDANT TROIS MOIS SEULEMENT.

PORTRAITS

à 3 Florins,

TOUT ENCADRÉS

PAR

Mr. C. PARANT, Photograph.

Portraits cartes de visites.	Leçons aux Amateurs.
Portraits médaillons.	Broches. Ecrins.
Cassolettes.	Groupes de famille.

Portraits après décès. (4449)

Passar Baroe, en face Mr. NORDET.

WILLIAM HENRY HALL,

Shipping and General

COMMISSION AGENT,

(4452) BATAVIA.

De Ondergeteekende maakt bekend, dat de voorraad **IJS** van de TUDOR ICE COMPANY uitverkocht en dat het Kantoor van heden af gesloten is, tot dat eene nieuwe lading zal zijn aangekomen, welke reeds van **Boston** onder weg is.

Al degenen, die nog in het bezit mogten zijn van kaartjes, kunnen het geld daarvoor betaald, terug ontvangen, ten zijnen huize **Hotel der Nederlanden**, op Maandag den 29sten December tusschen 10 en 12 uur.

(4511) J. S. TOPPAN.

Batavia, 27 December 1862.

L. PEBAQUÉ,

Chirurgijn-Dentist,

heeft de eer bij dezen aan het PUBLIEK van ***Batavia*** en van ***Java*** in 't algemeen bekend te maken, dat hij zich op Java heeft gevestigd.

Hij woont bij den Heer J. SCHMITT op Noordwijk, in het Bijgebouw, tegenover den Ingang. (4454)

Militaire Societeit Concordia.

THÉ-DANSANT,

op Zaturdag 3 Januarij 1863,

des avonds ten 8 Ure.

Namens het Bestuur,
De Secretaris,
(4513) BRUGMAN.

Militaire Societeit Concordia.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING,

op Zaturdag 10 Januarij 1863,

des Avonds ten 8 ure.

Namens het Bestuur:
De Secretaris,
(4497) BRUGMAN.

Vennootschap onder firma.

Bij acte verleden voor den Ondergeteekende den 16den December jl., is tusschen de H.H. **EGBERTUS HENDRIKUS BLETTERMAN**, Particulier, wonende in Nederland, en **JAMES ALEXANDER STEWART**, Particulier, wonende te Batavia, aangegaan eene Vennootschap onder de firma:

BLETTERMAN & STEWART,

ten doel hebbende de oprigting en exploitatie eener door Stoom gedreven:

Steen-, Pannen- en Pottenbakkerij.

De Vennootschap is aangegaan voor eenen tijd van 20 jaren, te rekenen van af 1 Januarij 1863, behoudens het geval van overlijden van een der Vennooten, in welk geval de Vennootschap zal worden ontbonden bij het einde van het jaar, waarin het overlijden heeft plaats gehad. Elk der Vennooten heeft de teekening der firma; tot het opnemen van gelden en het verbinden of bezwaren van goederen, toekomende aan de Vennootschap, zal echter steeds de toestemming van beide Vennooten vereischt zijn.

De t. w. Notaris,
HEIJLIGER.

Batavia, 23 December 1862. (4476)

Tweede Haagsche Brand-Assurantie Compagnie.

De Ondergeteekenden benoemd zijnde tot Agenten van de ***Tweede Haagsche Brand-Assurantie Compagnie*** gevestigd te 's Gravenhage zijn van af heden bereid voor rekening van genoemde Maatschappij risico's tegen Brandgevaar aan te nemen.

Ten hunnen kantore worden alzoo risico's aangenomen tegen Zee- en Brandgevaar voor rekening van de navolgende Maatschappijen:

De Koloniale Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.
De Zee-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.
De Tweede Zee-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.
De Verzekering-Maatschappij „Batavus" te Amsterdam.
Het Brand-Assurantie Genootschap te Amsterdam.
De Zuid-Hollandsche Brand-Verzekering-Maatschappij te Amsterdam.
De Tweede Haagsche Brand-Assurantie-Compagnie te 's Gravenhage.

HAAGER & SCHUURMAN.

Batavia, 1 December 1862. (4455)

NOTICE.

The **SECOND ANNUAL GENERAL MEETING** of British Residents of Batavia, prescribed by Act of Parliament will be held at the Office of this Consulate on

MONDAY the 29th instant at 2 o'clock p. m.

(4504) J. MAC LACHLAN,
H. B. M. Consul.

British Consulate.
Batavia, 20 December 1862.

De Ondergeteekende

een WASCH- en BLEEKERIJ

begonnen hebbende, beveelt zich minzaam aan, wonende in de Kampong **KROEKOET**.

(4517) P. RIPEMA.

J. H. KROM

heeft de eer zich voortdurend te recommanderen voor het geven van ***Lessen in Zang*** en ***Piano***, alsmede voor het ***stemmen van Piano's.***

Adres: Tegenover de Wagenverhuurderij, KRAMAT. (4519)

LEÇON DE PIANO ET DE CHANT

par

N. GAUTHIER.

Rijswijk, chez Mr. Rosenboom.

(4411)

De Ondergeteekende heeft de eer aan de Onders te Batavia te berigten, dat zij met toestemming der Hoofdkommissie van Onderwijs, den 15 Januarij 1863, eene JONGE-JUFVROUWEN DAGSCHOOL op Kebon Sirih, zal openen. Deze inrigting zal slechts door een beperkt getal Leerlingen kunnen bezocht worden.

Behalve de Hollandsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche Taal, Muzijk, Teekenen en Dames Handwerken, zal het Onderwijs al datgene omvatten wat tot eene beschaafde opvoeding behoort.

Voor nadere informatien kan men zich adresseren aan de ondergeteekende ten huize van den Heer JORDENS op Kebon Sirih.

W. A. BENIER,

(4468) *Van Vliet Harsveldt.*

Gratis.

De PRIJZEN gevallen op de Loten ten behoeve der Christelijke Ambachtschool, kunnen tegen afgifte der Loten, worden ontvangen aan het Gesticht ,van des morgens 8 uur tot des namiddags 5 uur.

De Secretaris,

(4518) G. F. DE BRUIJN KOPS.

Gevraagd:

Twee KLERKEN,

(4494) *Notaris BODDE.*

Bij eene familie te Padang
wordt verlangd eene
Jufvrouw of Bonne,
ter oppassing van Kinderen en Assistentie in het Huishouden.

Adres onder letter B., bij den Boekhandelaar

(4458) H. M. VAN DORP, te Batavia.

CAUVIN-PILLEN,

verkrijgbaar met recept
bij
(4411) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Holloway's Zalf en Pillen.

Bijna elk schip dat uit Engeland stevent, naar welke deel der wereld ook, is bevracht met eenen voorraad dezer onschatbare Medicijnen, en Java ontvangt zijn vol aandeel van het edelste beschermingsmiddel voor het menschelijk leven ooit door de geneeskunde uitgevonden. In alle ziekten zoo eigen aan de verzengde luchtstreek, bewerkstelligen ze de wonderbaarlijkste genezingen. Voor huidziekten, ettergezwellen en zweren behoort men de Zalf aante wenden aan de ongezonde ligchaamsdeelen, en waar geene bijzondere teederheid bestaat, moet men ze krachtig in wrijven, want in dat geval is eene onophoudelijke wrijving het best. De Pillen houden alle ontstekende ziekten in toom, zuiveren het bloed, en geven veerkracht aan het gansche ligchaamsgestel en sterkte aan den geest.

Doosjes Pillen. à *f* 1— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff en Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn en Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort,
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co.
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

(4506)

de Groot, Kolff en Co. en de hoofdagenten Soesman en Co.

Uit de hand te Koop:

WEGENS VERTREK,
Een elegante en sterke MYLORD,
Een span goedloopende SCHIMMELS, benevens TUIG.

Te bevragen bij

(4527) JOHN PRYCE en Co.

TE KOOP **Het HUIS,** van wijlen den Heer J. A. RUHLE.

Te bevragen bij

B. KOPERSMIT en Co.

(4512) *Batavia.*

TE KOOP HET **HUIS,**

bewoond door Mevrouw de weduwe EEKHOUT op **Kebon Siri,**

Adres,

(4461) C. DE WAAL.

TE KOOP *of* TE HUUR

om dadelijk te aanvaarden:

DE RIJSTPELMOLEN,

gelegen te ***Assem***, Residentie ***Cheribon***,
met daarbij behoorende

Padie- en Rijstpakhuizen

en groot Woonhuis, alles met Pannen gedekt.

Twee planken Pakhuizen met pannen gedekt, en een bergruimte bevattende van respectivelijk 4000 en 3500 picols, gelegen te ***Karang Sambong*** en ***Pengarengan***, Residentie ***Cheribon***.

Nadere informatien bij

(4505) PANDEL & STIEHAUS.

Te Huur: voor *f* 35 's maands,

Een ruim steenen **HUIS**, met pannen gedekt, en bijzijnd groot ERF, in kampong Pedjambong nabij de *Willemskerk*.

Te bevragen aldaar bij

(4477) COPPER.

TE KOOP OF TE HUUR:

het HUIS op het *Koningsplein*,

thans geoccupeerd wordende door het Institunt van de Weduwe A. KLUSSMANN en Mejufvr. L. SCHARP.

Nadere informatien bij

(4473) BÜSING SCHRÖDER & Co.

Crediteuren in den boedel van ***E. H. Henrici*** worden verzocht binnen ***vier weken*** betalingen te doen aan de erfgenaam

Wed. S. HENRICI,
Wruk.

(4464) **Gang Camaijoran.**

Die iets te vorderen heeft van wijlen den Heer Mr. **R. A. Eekhout** of van Mevrouw **Eekhout,** gelieve daarvan opgave te doen voor den 15 Januarij aan

(4462) C. DE WAAL.

De Ondergeteekenden verzoeken ***beleefd***, doch ***dringend*** de debiteuren van de firma

Gebrs. Beijnon in likwidatie,

HEds. ***debet*** voor primo Januarij 1863 te voldoen.

(4507) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Debiteuren en Crediteuren van wijlen den 1en Luitenant der Infanterie *J. A. van Lakerveld*, den 29sten November jl. alhier in het Hospitaal overleden, worden verzocht binnen den tijd van *drie* maanden na dato dezes van hunne vorderingen of schulden aangifte of betaling te doen.

De Commissarissen in den Boedel,
C. H. O. TER SCHOUW, *Kapt.*
D. L. DE ROCHEMONT, 1e *Luit.*

SAMARANG, *den* 23 *December* 1862. (4465)

Bataviaasch Praauwenveer.

De stoomer **Tjiliwong**, is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.

Vertrekt ten 7 ure des morgens.

Ligplaats binnen den kleinen boom. (4508)

Stoomschip PALEMBANG PAKKET,

De vertrekdagen van bovengenoemd Stoomschip gedurende December zijn bepaald:

den 6den naar Cheribon.
» 11den » Palembang.
» 23sten » Cheribon.
» 30sten » Lampongs,
Telok Betong.

De Agenten
BUIJS, JACOBSEN & Co.

BATAVIA, 1 December 1862. (4455)

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand DECEMBER, 1862, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA:

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 25sten.

VAN SOERABAIJA:

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen op de Stoombootkantoren in de stad, bij

te *Batavia* en te *Soerabaija*.
W. CORES DE VRIES,

NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te *Samarang*.

(4456)

Vracht en Passage naar Cheribon

wordt aangeboden met het Schip

ZAANSTROOM,

Kapitein R. L. SCHAAP,

om in het begin der volgende week derwaarts te vertrekken.

Adres bij

de Agenten,
(4485) SCHIMMELPENNINCK EN Co.

Het Stoomschip OENARANG,

Kapitein **H. KRAMER,**
zal den 29 a. s. vertrekken naar
Samarang en Soerabaija,
des middags ten 12 ure.

(4483) W. CORES DE VRIES.

Vracht en Passage naar *Samarang en Soerabaija,*

per SARA ELEONARA,
Kapitein **C. BRODIE.**

Nadere informatiën bij

de Agenten,
(4525) CASSALETTE & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Ned. Schip

OUDEKERK A/D AMSTEL,

Kapitein **K. J. SWART.**

Dit zoo gunstig bekend PASSAGIERSSCHIP binnen kort alhier verwacht wordende, zal vermoedelijk medio Maart de retour reis naar Nederland kunnen aanvaarden.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te adresseren, aan

de Agenten,
(4514) J. CEZARD & Co.

Passage naar Nederland.

Dagelijks wordt alhier verwacht het **snelzeilend** en **voor den overvoer van Passagiers zoo uitmuntend ingerigt** Nederlandsch Campagne Barkschip

ZEENIMPH,

Kapt. **J. F. Graadt van Roggen,**

om tegen het einde der maand Januarij de terugreis aan te nemen.

Dit schip is voorzien van eene groote Dames Kajuit, Salon, 11 ruime Hutten en alle verdere gemakken. Aan boord bevindt zich een bekwaam **Geneesheer.**

Repatriërende personen, van deze gunstige gelegenheid wenschende te profiteren, gelieven zich tijdig te adresseren bij

de Agenten,
(4418) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Nederlandsch Fregatschip

NEDERLAND,

Gezagvoerder **J. Hoekstra,**

om tegen Medio Januarij de terugreis aan te nemen.

Dit Schip voert een ***Geexamineerden Scheepsdoctor*** en eene ***Melkgevende Koe.***

De uitmuntende inrigting van dezen Bodem tot overvoer van PASSAGIERS en de aangename toon en behandeling door den Gezagvoerder, zijn van te algemeene bekendheid, dan dat die eenige aanprijzing zouden behoeven, doch verwijzen wij belanghebbenden naar de 31 Passagiers dezer dagen met dit Schip alhier aangebragt.

Adres bij den GEZAGVOERDER en bij

de Agenten,
(4348) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het Ned. Barkschip

WILLEM DANIEL,

Kapitein **H. H. ZEIJLSTRA,**

thans liggende te Samarang doch medio Januarij van hier vertrekkende.

Nadere informatiën bij

PAINE, STRICKER & Co. *Batavia.*
(4510) DORREPAAL & Co. *Samarang.*

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsch Fregatschip

ZAANSTROOM,

Kapitein **R. L. SCHAAP.**

Deze Bodem is uitmuntend voor den overvoer van PASSAGIERS ingerigt, voert een GEËXAMINEERD GENEESHEER en zal vermoedelijk in het begin der Maand Februarij e. k. **van hier** vertrekken.

Voor nadere informatiën vervoege men zich bij den GEZAGVOERDER in het Marine Hotel of bij

de Agenten
(4484) SCHIMMELPENNINCK EN Co.

DE TEELT DER ZIJDEWORMEN.

In Europa zijn in den laatsten tijd nog al belangrijke pogingen in het werk gesteld geworden, om de kultuur der zijdewormen een nieuwe vlugt te doen erlangen. Niet alleen heeft dat streven zich geopenbaard in landen, waar het mild klimaat zich tot die teelt gevoegelijk leent, zoo als in zuidelijk Frankrijk, Italië etc., doch ook in koudere gewesten, zoo als bij voorbeeld in Nederland, heeft men herhaalde proeven genomen om den zijdeworm te akklimateren en er zoodoende een belangrijken tak van industrie van te maken. Verscheidene momenten hebben bijgedragen om die beweging bij dien tak van nijverheid in het leven te roepen. In Frankrijk, en andere zuidelijke landen van Europa, waar de teelt der tamme zijdeworm (Bombyx Mori) reeds sedert jaren bestond en tot een zeer belangrijk montant is opgeklommen, had het verschijnsel zijn grond in de ziekte, die er in de laatste tijden onder de zijdewormen ontstaan is, en er ondanks alle voorzorgen groote verwoestingen onder aanrigtte.

Zoo is in eerstgenoemd land de ziekte onder de zijdewormen zoo groot geweest, dat de opbrengst van zes en twintig millioen Ned. ponden zijde, welke jaarlijks werd gewonnen, naderhand daalde tot slechts veertien millioen ponden, en alzoo het jaar 1861—eene winstderving van 40 millioen gulden voor Frankrijk opleverde. Van daar dat men er ernstig op bedacht was om in de zijdewinnende landen een andere soort van rups in te voeren. Deze poging schijnt thans te zijn gelukt door de invoering van een zijdeworm, wiens weefsel tamelijk wel met den gewonen overeen komt en die den naam draagt van Ailanthus. (Bombyx Cynthia Ailanthi).

Ook in Nederland heeft men onderscheidene malen moeite en kosten aangewend, om de teelt der zijdewormen op groote schaal in te voeren, doch hoewel onderscheidene zorgvuldige proeven in het klein gelukten, op uitgebreide schaal is er tot heden toe niets mede aan te vangen geweest, en wij kunnen wel gerustelijk onze overtuiging uitspreken, dat dit wel nimmer met voordeel zal kunnen plaats grijpen. Ons vaderland is niet mild genoeg van luchtstreek, is te veel blootgesteld aan weërs- en temperatuurs veranderingen, om dezen afstammeling der tropen met goed gevolg te kunnen aankweeken. Wij kunnen dus niet ten volle den heer F. ter Meer beamen, die eene zeer belangrijke en lezenswaardige bijdrage over zijderupsen heeft geleverd in het eerste nommer van het tijdschrift *de Volksvlijt*, 1862, wanneer hij aanneemt dat de zijdeteelt in Nederland *zeer goed* en waarschijnlijk met voordeel kan plaats hebben, doch wij onderschrijven daar en tegen volgaarne zijne woorden als hij uitroept: »waarom zullen wij acclimateren en met moeite »trachten in te voeren, wat wij in onze Oost-In»dische bezittingen in overvloed hebben!"

»De Oostersche Archipel is het vaderland van »verschillende soorten van zijderupsen, en nie»mand zal ons tegenspreken, indien wij beweren, »dat het veel gemakkelijker is om op Java eene »zijderups te verkrijgen die daar te huis be»hoort, dan om hier te lande de Cynthia in te »voeren! Immers in Bengalen, Hindostan en As»sam, waar het klimaat niet zoo veel met dat op »Java verschilt, erlangt men ongelooflijk veel zijde »niet alleen van de Bombyx Mori, maar ook van »verschillende andere rupsen.

De schrijver zegt hier voorzeker niet te veel. In Britsch-Indië is van jaren herwaarts de zijdeteelt, hoe gebrekkig dan ook, op groote schaal uitgevoerd geworden, en verschillende soorten van rupsen zoowel tamme als wilde leverden het produkt. Van daar dan ook dat zijden kleederen aldaar — geen fabrikaat van Lyon of gros de Naples echter — een volksdragt waren, even als dit in China, het eigenlijke land der zijdeteelt en de bakermat van de rups, het geval is. HELFFER getuigt dan niet ten onregte als hij over dezen nijverheidstak spreekt, dat: »L'Inde possède donc en effet »des ressources pour approvisionner l'Europe toute »entière d'une matière qui peut rivaliser avec le »coton et la laine."

Dat ook de Indische Archipel het vaderland van eenige soorten van zijdewormen is, zal wel niet in twijfel getrokken worden. Immers onze geleerde RUMPHIUS zegt in zijn *Herbarium Amboinensis* in 1691 zijdewormen gevonden te hebben, waarvan hij het volgende zegt: »Deze worm vind men »alsdan (April) zoo overvloedig, dat hij alle bla»deren der takken en rijskens afeet. De buijtenste »schorsje of t'huijsken schijnt een spinzel te zijn »van eene doorgaande draat, en indien onze In»landers de kennisse hadden daarmede om te gaan, »zouden ze welligt een fijn gaaren konnen spinnen »als men in Bengalen met Tesser (Tussa) doet, »waarmede deze huijskens zeer wel overeen ko»men."

Nog niet lang geleden heeft ook Dr. ELLENREUTER eene soort van zijderups ontdekt, levende op den zoo algemeen bekenden dadap onzer koffijtuinen, welk dier naar den boom (Erythrina indica) waar het op leefde, Bombyx Cynthia Erythrinae is genoemd geworden. Ook zouden in Kediri zijdewormen op de Recinusplant of Djarak zijn aangetroffen, iets dat eigenlijk geene verwondering kan wekken, als men nagaat dat in Britsch-Indië deze soort (B. Cynthia Arrindia) millioenen cocons oplevert en dus wel vrij wat minder zorg dan de gewone worm vereischt, daar hij als wilde zijdeworm in de open lucht wordt aangekweekt.

En toch — niettegenstaande het klimaat uitnemend voor de teelt dezer wormen geschikt is en het voedsel, dat zij bij voorkeur behoeven, hier in overvloed wordt aangetroffen, is in onze Kolonie — zegge op het eiland Java — de kultuur der zijdewormen na langdurige, onderscheidene, groote en kostbare proeven mislukt! Wat men ook beproefde, de Bombyx Mori ontaardde eindelijk geheel en al op Java, zoodat zij op het laatst bijna geene zijde meer opleverde. Niettegenstaande deze mislukking op Java wordt de zijdeworm teelt op Sumatra nog steeds met goed gevolg voortgezet, en de bewoners der Lampongs kweeken nog immer B. Mori aan op den zoo gewilden moerbeziënboom (Morus indica).

Van waar die verschillende uitkomsten? De worm die op Java ingevoerd is geworden, heeft men uit Europa, dus uit een kouder klimaat naar de tropen overgebragt. Dit had zulk een invloed op de voortteeling der rupsen, dat zij in plaats van éene generatie 's jaars verschillende generatiën opleverden, waardoor de worm hoe langer hoe kleiner en meer uitgeput werd, zoodat hij eindelijk als zijdeproducent hoegenaamd niet meer in aanmerking kon komen. Had men nu bij het invoeren van den B. Mori op Java liever die rupsen gekozen, welke in een meer tropisch klimaat waren geteeld, dan had men ongetwijfeld zich vrij wat moeite, kosten en teleurstelling gespaard, en welligt was thans de zijdekultuur reeds een gevestigde tak van industrie. Wij kunnen hier echter bijvoegen, dat die dwaling gelukkig niet alleen ingezien, maar ook hersteld is geworden door de invoering van den tammen zijdeworm uit Siam, en waarvan de resultaten zoo gunstig zijn, dat wij weldra de geledene verliezen niet meer indachtig zullen zijn, en de teelt der zijderups weldra als een goede winstgevende zaak zal worden beschouwd.

(*Wordt vervolgd.*)

INGEZONDEN.

Nagelaten brief van een paard aan zijne natuurgenooten.

Mijne eerste levensjaren bragt ik op mijn geboorteground in vrijheid en vreugde door.

Met blijdschap zag mijn heer en meester de ontwikkeling van mijn ligchaam.

Op zijn gelaat las men tevredenheid bij de gedachte, welk eene schoone verdienste hij later door mij kon erlangen.

Helaas die tijd brak aan; de oogen van een Arabier vielen op mijne schoone vormen, hij kwam met mijn meester in aanraking, en trachtte hem over te halen, mij tegen eenige kleedjes en andere snuisterijen te ruilen.

Deze was niet bestand om die verleiding te weêrstaan; door het zien van al dat moois vergat hij zijne genegenheid voor mij, die hij van kindsbeen opvoedde en na eene korte aarzeling sloeg hij eindelijk toe.

Met meer andere lotgenooten werd ik nu op eene onbarmhartige wijze behandeld, wij werden met schrale voeding bedeeld in afwachting van vertrek naar Batavia. Toen de Arabier tot het vertrek gereed was, werd ik met de overige op eene zeer onzachte manier naar zijn schip gebragt. Ons logies aan boord was ellendig! Op zee hadden wij zwaar weder. Het voedsel was slecht, en onze dorst kon door gebrek aan water schier niet gelescht worden.

Gehavend en mager, kwamen wij na eene langdurige reis te Batavia aan.

De ontscheping volgde even onzacht als de inscheping. Krachteloos, vol gaten, hoopten wij, dat de dood een einde aan ons lijden zou maken.

Daarop werden wij door een aantal koelies naar een plein achter de Java-Bank gedreven. Verscheidene onzer lagen daar te zieltogen, en liepen alzoo vrij van al hetgeen ons verder te wachten stond.

Toen kwam een aantal nieuwsgierigen ons van kop tot teen bekijken, wij werden gemeten enz., van alle kanten bevoeld en opgenomen.

Op dat plein stonden wij eenige dagen in de brandende zon en den nachtelijken dauw; ons voedsel was slecht, even als het drinken, terwijl de oppassing veel te wenschen overliet. Natuurlijk wilde men niet veel aan ons ten koste leggen, wij zagen er te gehavend uit.

Onze Arabier was bevreesd op zijne onderneming schade te zullen lijden, dit was dan ook de reden, waarom wij moesten zuchten onder zulk eene schriele bejegening.

Eindelijk kwam de dag van verkoop aan. Een helsch geluid op een stuk koper maakte ons allen bevreesd, omdat wij daarvan de bedoeling niet wisten. Verscheidene personen kwamen opdagen. Toen het getrommel ophield, werden wij in hun midden gebragt, niet langzaam! naar wij moesten, hoe zwak ook, ons loopen toonen, althans een schier naakte inlander sprong bij beurten op een onzer, onthaalde ons op stokslagen, en bragt ons alzoo te midden van de toegesnelde menigte.

Na verscheiden malen op en neêr rijdens, werd ik aan een koelie afgegeven. Deze bragt mij een heel eind wegs aan een huis, waar ik een anderen inlander werd overgegeven, die mij, wederom betastte enz. en in tegenstelling mijner daar reeds gestalde natuurgenooten, slechts zeer weinig voedsel gaf.

's Middags kwam de heer kooper; (dus mijn nieuwe meester,) hij liet mij buiten brengen, en scheen over zijn koop nog al tevreden. Daar dezelfde inlander hem bediende, bemerkte dat ik hij mij moest verzorgen. In aanmerking nemende de karige bedeeling van voedsel, was ik dus huiverig voor de toekomst.

Wederom begon men mij te pijnigen door toediening van een brandend vocht (*jenever en water*) hetwelk, zulks moet ik bekennen, eene gunstige uitwerking had, daar de brand in mijn ligchaam wat verminderde. Daarop gunde men mij eenige dagen rust, mijn voeder vermeerderde, ik kreeg zulks op tijd, evenals drinken en deed 's middags met mijn verzorger eene wandeling.

Dit rustige leven kon niet immer voortduren; toen ik dus van de vermoeijenissen eenigzins bekomen was, werd ik voor een wagen gespannen, met een anderen kameraad die reeds aan trekken, dragen, wenden en keeren gewoon was.

Ik volgde, zoo goed een kwaad als ik kon, zijn voorbeeld. Na eenige dagen herhalens scheen ik genoegzaam ervaren, en deed de diensten op mijne beurt. Het zware werken gaf mij echter veel eetlust. Mijn meester deed alle pogingen om daarin voldoende te voorzien, door toevoeging van dedak, gaba, rijst, ja, hij offerde van zijn karig inkomen nog menigen stuiver op tot aankoop van gras.

Eerst was een inlander, vervolgens een Europeaan, en daarna een Chinees met de grasleverantie belast.

De inlander, getrouw aan het bepaalde bij gouvernements besluit 30 Mei 1846 no. 15, door den Resident van Batavia. gepubliceerd in de *Javasche Courant* van 13 Junij 1846, en bevreesd voor daarbij gestelde boete enz. leverde voor ons 65 Amst. ₡ goed gras, toen kregen wij volop met vele versnaperingen. Dat was eerst een gelukkige tijd voor ons! Doch de goede man kwam te sterven, en werd vervangen door een Europeaan, die voor zijn onderhoud meerdere behoeften had, hetwelk natuurlijk nadeelig op ons terug werkte, en waardoor dan ook onze 65 Amst. ₡ gras aanmerkelijk verminderde. Deze toch leverde het gras in bosjes van 500 per ration, hetwelk ten eenenmale onvoldoende was, als zijnde welligt gelijk aan ± 30 Amst. ₡, dus voor ons een nadeelig verschil van ± 35 Amst. ₡!

Hij maakte het dus te grof, zoodat mijn meester een anderen leverancier zocht en verkreeg in een Chinees, doch deze was ook niet beter: hij leverde gras in zoogenaamde bosjes. Het gouvts. besluit van 12 December 1844 No. 13 geeft wel met daarbij bepaalde boete en gevangenisstraf voor overtreding, het gewigt van eene hoeveelheid gras aan, bedoeld bij de gebruikelijke benaming van *een honderd bossen*, (zie Javasche Courant 19 December 1844), maar het door den Chinees geleverd gewigt aan gras was gelijk aan dat van zijn voorganger, ja zelfs *veel minder!* alle pogingen om verbetering te verkrijgen door knorren, korten voor te-min-levering enz. bleven vruchteloos.

Ofschoon het algemeen paardenbelang er mede gemoeid is, bestaat er ten deze hoegenaamd geene kontrôle. Aan klagen valt niet te denken, want tot wien zich te wenden?

Vroeger liet de politie zich er nog veel aangelegen liggen. Die nuttige bemoeijenis is echter met Keuchenius verdwenen!

Hij was de man, die zich al die zaken aantrok, voor hem was *niets* te gering, waar het algemeen belang goldt!

Ter zijner herinnering, ook ten bewijze van dit beweren, strekt onder anderen het in elken huurwagen aanwezig zijnde door hem onderteekend extrakt reglement voor de wagenverhuurders.

Hoe wordt dit nagekomen? Langs 's heeren wegen ziet men wagens met kappen van geen nut, zoodat de huurders als 't ware onder den blooten hemel zitten.

De paarden mager als kapstokken, onwillig tot loopen, worden voortgezweept door de respektieve onbarmhartige koetsiers, — waarlijk een schoon schouwspel voor den tegenwoordigen tijd, waarin men publieke vermakelijkheden mist!

Voor het tegenwoordige zijn zulke zaken te beuzelachtig, om slechts door handhaving van bepalingen aan het bestaande de hand te houden of te kontroleren. Verbeteringen zijn dus nog verder te zoeken!

Doch ik dwaal geheel van 't spoor! en verlies geheel uit het oog dat ik als paard aan mijne natuurgenooten schrijf en dus als zoodanig magteloos ben te wijzen op zaken die *vroeger* doelmatig werden geoordeeld, doch *nu* helaas! al is het ook in ons aller belang, niet geteld worden.

O die grasleveranciers! vrij als zij zijn, deelen zij de rations naar hun inzien en vorderen een prijs, dien zij bij eene behoorlijke regeling niet zouden durven vragen.

Mijne ration gras heb ik zoo even gekregen, het ziet er lekker uit, een gedeelte heb ik reeds opgegeten, de rest stuit mij, — God weet wat mij deert, ik trek van mijne ruif terug, zie telkens naar mijn buik om, welke een gevoel heeft of hij met een mes doorstoken wordt. Hulp is niet te vinden, het is nacht; mijn meester, mijn oppasser, allen zijn in diepe rust; ik trap. Niemand hoort; mijne pijn vermeerdert; mijn dorst is onuitstaanbaar! De morgen breekt aan; men ziet mijne ruif vol gras, mijn ligchaam bevuild, vol drek! Denkende dat het eene ligte buikpijn is, laat mijn meester mij in de allonge loopen, ik kan bijna niet voort, doch wordt door zweepslagen gedreven; men houdt eindelijk op en leidt mij rond, de pijnen verminderen niet, de ontlasting vermeerdert! Men dient mij een zamentrekkenden drank toe, wrijft mij in met verwarmende middelen, niets baat, het gras schijnt vergeven te zijn!

Mijne andere natuurgenooten lijden ook, doch ik ben de ergste; door de pijnen krijg ik de klem, heb een brandende dorst, erlang geen water, en kan niets eten!

Ofschoon verschillende mijner natuurgenooten reeds aan gelijke ziekten bezweken, en er nu in tegenstelling van vroeger verschillende veeartsen zijn, schijnt er voor mij geen hulp.

Mijn meester beproeft alle middelen, zijn traktement laat helaas niet toe de hulp van een veearts in te roepen, want hij zoude alsdan, hetgeen te voorzien is, bij mijn sterven, buiten de kosten van begraving, nog eene enorme rekening moeten betalen, welke bij besparing kan strekken een ander paard aan te koopen! Was er dus maar een middel gepubliceerd!

Wat men mij ook toedient, *niets* baat, ik voel mijn einde naderen en laat deze regelen na, in de hoop dat zij voor u, mijne natuurgenooten, eenige gunstige uitwerking mogen hebben, voor zoo veel betreft de handhaving van vroeger noodzakelijk geachte bepalingen op de levering van gras, de huurwagens enz.: dat ook daarop eene prijszetting worde gesteld, zoo als op het brood en het vleesch, dat onze meesters gebruiken, zonder evenwel die, gelijk voor gezegde artikelen plaats had, „*buiten noodzaak, doch slechts op aandrang van verkoopers*" te verhoogen! en eindelijk, dat een onderzoek worde ingesteld naar den aard der ziekte en daaruit voor u, mijne natuurgenooten, een voorschrift volge, welke voorkomt, „een zoo spoedig en akelig uiteinde als dat van uw toegenegen

MAKASSAAR."

P. S. Men vindt de aangehaalde bepalingen in de wetten en besluiten van Tollens deel II.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Wegens het Kerstfeest is de *Javasche-Courant* van heden gisteren niet uitgegeven en zal heden avond pas verschijnen, zoodat wij de opneming van de gewone officiele berigten tot ons volgend no. moeten uitstellen.

Van *Soerakarta* schrijft men ons het volgende:

Binnen weinige dagen wordt de eerste stoomboot hier verwacht van de nieuwe onderneming van den heer Cores de Vries.

De ingezetenen van Solo zullen niet in gebreke blijven een bewijs te geven van hunne sympathie voor den beraden ondernemer en openlijk doen blijken, hoe zij zijne verdiensten op prijs weten te stellen.

Slaagt deze onderneming goed, dan rijst de vraag, van welken invloed dit zal zijn op de spoorweg-plannen.

Geen weg toch is goedkooper dan een waterweg, en gedurende 4 à 5 maanden van het jaar is de Solo-rivier bevaarbaar zelfs voor groote vaartuigen. Het groote struikelblok dat het transport het meest belemmert, is dat de praauwen eene zoo lange terugreis maken van Soerabaija naar Solo, doordat zij een pijlsnellen en krachtigen stroom te overwinnen hebben. De terugreizen duren soms 1 tot 2 maanden, soms langer.

Zullen de stoombooten op de Solo-rivier voldoen, dan moeten ze van groot stoomvermogen zijn bij weinig diepgang, en kunnen dan alle produkten in weinig tijd naar Soerabaija afgevoerd worden.

Het lijdt geen twijfel, dat, als de nieuwe onderneming de spoorweg-plannen dwarsboomt, zulks nadeelig voor Samarang zal zijn.

— Den 20 dezer omstreeks 2 uur 's middags is hier een schok van aardbeving gevoeld, die slechts eenige sekonden aanhield.

— Heden ochtend 22 dezer is een aanslag gedaan op het leven van mevrouw v. H. Een harer bedienden wist omstreeks ½ 6 uur 's morgens in hare kamer te dringen en viel haar met eene ontbloote kris aan, onder de woorden: Ik heb de koorts, ik moet u ter dood brengen, ge hebt lang genoeg geleefd. Moedig verdedigde zij zich en raakte met den moordenaar aan het worstelen, wist steeds de kris te weren, waardoor zij aan de beide handen gewond werd, en trachtte het wapen naar den moordenaar te keeren, die op zijne vlugt ook bloedsporen heeft achtergelaten en ook schijnt gewond te zijn.

De overige bedienden zijn tijdig tusschen beide gekomen, om een groot onheil te voorkomen, waarop de misdadiger, *Reso* genaamd, zich door de vlugt heeft weten te redden.

Naar men zegt was genoemde *Reso* reeds meer dan 12 jaren in dienst van de familie v. H.

— Niet van belang ontbloot is het plan dat hier bestaat, om doortastende proeven te nemen met het kunstmatig besproeijen van landerijen, waarop door de inheemsche wijze van opdammen geen water kan gebragt worden. Om aan dit plan uitvoering te geven, wil men eene inteekening openen bij alle belanghebbenden bij landelijke ondernemingen in de Vorstenlanden, om zoodoende gezamentlijk de kosten dier proeven te deelen, zoodat het voor enkelen niet te bezwarend wordt. Het is wel wenschelijk, dat deze zaak bijval vindt, die voor de landbouw in Indië van overwegend belang kan worden. Men is er op uit, de wind als moteur te nemen tot het opvoeren van water.

De vaste zuidenwinden die hier in de Oostmoesson waaijen, doen vermoeden, dat dit plan zeer goed uitvoerbaar is.

De afdeeling alhier van de maatschappij van Landbouw en Nijverheid zal deze onderneming trachten op touw te zetten.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia

VAN 24 TOT 26 DECEMBER 1862.

MARINE HOTEL. Tommeze, Kalfsterman en familie, Kramer, Akkerman, van Soerabaija. — Göbel, van Nederland.

HOTEL DES INDES. G. van der Bilt, van Boston. — Olive, van Krawang. — H. J. Klein, van Buitenzorg. — J. Ph. von Hemert, van Samarang. — Bicker, Römer, J. P. Chavien, C. C. de Limon, Giltey, J. Bayer, van Soerabaija.

JAVA HOTEL. Flens, van Singapore. — Mulder, van Holland. — G. F. Bellstedt, van Buenos Ayres. — Goddaeus, van Tagal. — de Graaff, Bol en familie van Ambon.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Wegel, Ziller, van Mr. Cornelis.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 24 TOT 26 DECEMBER 1862.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, kapt. H. Kramer, de onder-Int. Rovekamp, Echtg. en 3 kinderen, off. van Adm. van Daalen Wetters, 1ste Luit. de Graaf, off. van gez. Bol, Echtg. en 2 kinderen, Adelborst Houtman Metzler, Pangerang Tjatra di Ningrat, Echtg. en 4 kinderen, de hh. van Hemert, 2 heeren Prosper van den Broek, Stoltman, Bedier, T. W. Goders, ten Siethoff, Bicker, Baijer Römer, 2 heeren Nanta, Gilthaij, Scheltema, Kalfsterman, Echtg. en 3 kinderen, Josesafair, Cezarirde Limos, Mevrouw Nanta, Mejufvrow Condoo en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met de Ned. bark Tagal, kapt. J. F. H. Gobel, de hh. T. L. Mulder, J. N. Servaas, de wed. Le Duc met zoontje en Mejufvr. A. G. F. Sandman van Amsterdam.

Soerabaija, 17 Dec. De volgende beschouwingen, algemeen alhier in omloop, heb ik uit den mond van meer dan een inlander opgevangen. Ik geef haar voor 't geen zij is, zonder eenig onderzoek naar de waarheid te willen doen; maar zij kan in alle geval strekken, om te doen kennen, wat er al zoo onder de bevolking omgaat.

Men vraagt, waarom, in 't begin van den oorlog te Bandjermassing, de gruwelijke moord te Kalangan is gepleegd? Waartoe zoo veel wreedheid? Het antwoord, dat velen op die vragen geven, wijst op de volgende feiten.

De pangeran Praboe was naar Java verbannen. Een gezantschap van Bandjermassing, bestaande onder anderen uit Sjarif Hoesin Baharoen en de oude blinde ratoe Kamalaän, moeder van pangeran Praboe, werd te Batavia door den Gouverneur-Generaal niet ten gehoore toegelaten; en zelfs het rekest der Bandjarezen, om den verbannen Praboe in hun midden terug te hebben, door dat gezantschap achtergelaten, bleef onbeantwoord.

De vorsten van Bandjar wendden zich nu tot een hunner Europesche vrienden, wien zij een kolenontginning kosteloos aanboden, maar onder voorwaarde, dat het Gouvernement 6 duiten per ton als „asil" aan den vorst zou betalen. Dit aanbod geschiedde in de hoop, dat hun Europesche vriend de terugkomst van Praboe zou bewerken. De Europesche vriend nam deze transaktie aan — maar Praboe bleef altijd in balingschap.

Teleurgestelde menschen wreken zich!

Bandjermassing, 15 Julij 1862. *T. N. v. I.*

Soerabaija, 19 December. In de op laatstleden Donderdag den 18den dezer alhier ontvangene *Java Courant* konden het Soerabaijasche publiek en de handel de aankondiging lezen van den Inspekteur der posterijen, dat op laatstleden Dingsdag den 16den dezer extra-landmail-paketten te Batavia waren gesloten, om naar Singapore te worden verzonden per Gouvernementsstoomer *Hertog Bernard*, korresponderende met de stoomschepen der Fransche *Messagéries Impériales*.

Het overige gedeelte van Java schijnt door die ontijdige aankondiging van het gebruik maken der Fransche maildiensten uitgesloten te zijn.

Zoude het in het belang van den handel en het publiek op andere plaatsen van Java niet doelmatig zijn, indien de Inspekteur der posterijen des noods door middel van den telegraaf de plaatselijke Besturen op Java in staat stelde om het sluiten dier postpaketten tijdig genoeg aan te kondigen, dat de ingezetenen op Java hunne brieven per post naar Batavia konden verzenden, om met het Gouvernements stoomschip te worden geëxpedicerd? (*N. B.*)

In de Korrespondentie van het *Malass. Hand. & Adv. Bl* leest men:

In de Instruktie voor de Vendukantoren in Ned. Indie, [Staatsblad 1822 No. 29] komt onder anderen voor het volgende:

„De vendumeester zal gehouden zijn uit de voorgeschrevene „procenten aan hem toegelegd, te onderhouden *een behoorlijk „kantoor.*"

Nu vragen wij of het niet *onwelvoegelijk* is, dat de vendumeester alhier, gedurende den kantoortijd, dat is, van 8 's morgens tot 1 uur 's middags, in zijn bureau *steeds ongekleed* is, (over de lokaliteit van het bureau, in een der zijkamers van zijn eigen woonhuis, willen wij nog geen enkel woord in het midden brengen), zoodat ieder hem, uitgezonderd die dagen, wanneer er ergens vendutie wordt gehouden, voor zijn lessenaar kan aantreffen in zijn *nachtbroek en kabaai?*

Wij hopen dat zoo iets niet meer plaats hebbe; immers het is ergerlijk voor een ieder, die den vendumeester voor zaken ten zijnen kantore willende spreken, hem dáár *en negligé* vindt.

(Die man moet zich zelven of te veel of te weinig achting toekennen. *Red.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

POSTKANTOOR.

EXTRA-MAIL-SLUITING.

Ten gevolge der advertentie van den wd. direkteur der produkten en civiele magazijnen, geplaatst in de Javasche conrant van den 21sten November ll., zullen er brieven-pakketten bij het poskantoor te Weltevreden worden gesloten op

Dingsdag den 30sten December aanst.

des avonds ten 8 ure, voor Europa, Amerika, Britsch-Indie, enz.

Geene brieven worden hiermede verzonden, dan waarop leesbaar staat „Per Fransche pakketboot".

Ook zullen met deze gelegenheid niet de gewone geslotene brieven-pakketten voor Nederland worden opgemaakt, daar de daarheen bestemde brieven moeten worden opgenomen in de geslotene mail van Batavia voor het Fransche postkantoor op den spoorweg Marseille-Lyon. Alzoo zijn de voor Nederland bestemde brieven, even als die voor Frankrijk zelve, aan gedwongene frankering onderhevig, als:

voor enkelvoudige brieven (beneden 15 wigtjes) . . 25 cts. en
„ drukwerken per vel . . . . . 4 „

volgens het algemeen tarief, staatsblad 1858 no. 106.

De Inspekteur der Posterijen in N.-I. herinnert bij deze belanghebbenden, dat de tweede mailstoomer in December den 1sten Januarij 1863 zullende vertrekken, de brievenpakketten, daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op

Woensdag den 31sten December aanst.,

des avonds ten 8 ure, voor Europa, Amerika, Britsch-Indië, Kaap de Goede Hoop, Australie, China, Japan, enz., enz., benevens voor Banka, Palembang en Riouw.

Op Dingsdag den 6den Januarij aanst. zullen Postpakketten worden gesloten voor

MAKASSER, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Woensdag den 7den Januarij aanst. zullen postpakketten worden gesloten voor

BILLITON, PONTIANAK EN SINGKAWANG,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

De *Staats-Courant* bevat den navolgenden staat, aanwijzende het personeel bij het Koloniaal Militair Invalidenhuis:

1 Kommandant (kolonel, luitenant kolonel of majoor); 1 kapitein-adjudant; 1 luitenant-adjudant; 1 betaalmeester, teven administrateur van kleeding (kapitein of 1ste luitenant); 1 luitenant-betaalmeester, 1 officier van gezondheid der 1ste of 2de klasse; 1 apotheker; 2 leeraars en geestelijken, belast met de huiselijke godsdienst en het godsdienstig onderwijs; 1 huismeester; 1 portier, tevens concierge (adjudant-onderofficier) 4 onderofficieren voor de algemeene dienst; 1 kok; 2 bijkoks; 14 oppassers; 1 machinist; 3 arbeiders.

Haarlemmermeer, 6 Nov. Is de gemeente steeds een bezoek waardig van beoefenaren van den landbouw, zij is dit thans in het bijzonder, daar men aldaar thans bijna dagelijks bij gunstig weder, bij de badhoeve van den heer Mr. J. P. Amersfoordt bij de Sloterrolbrug, de eerste stoomploeg in Nederland kan zien werken.

Die daarvan getuige is geweest, moet het menschelijk vernuft bewonderen en heeft eerbied voor deze uitvinding. Navolging verdienen ook de volharding en de moed van den heer Amersfoordt, die het heeft durven ondernemen dit kolossale werktuig over te voeren en onder zijne eigen leiding met natuurlijk daarmede onbekende werklieden, in werking te stellen.

De stoomploeg werkt uitmuntend en bewijst dat de Haarlemmermeergronden zeer geschikt zijn om daarmede te worden omgeploegd.

Het *Weekblad van Haarlemmermeer* geeft van de gedane proeven wekelijks uitvoerige verslagen.

ENGELAND.

Den 5 Nov. werd door de straatjeugd der hoofdstad de zoogenaamde Guy Fawkes dag (de verjaardag van het mislukte buskruidverraad) als naar gewoonte gevierd. De beeldtenissen die daarbij de hoofdrol speelden, waren die van Garibaldi, paus Pius IX, kardinaal Wiseman, president Lincoln, president Jefferson Davis, de ex-koning Otto, enz. In sommige straten kwam het tusschen de opgewonden jeugd tot kloppartijen, vooral daar, waar Garibaldianen met pausgezinden — want ook de straatjeugd heeft eene staatkundige opinie — met elkander in konflikt kwamen.

— Deze dagen is het Amerikaansche schip *Emily Farnham* te Liverpool binnengeloopen. Kapt. Lines, gezagvoerder aan boord van dit schip, heeft gerapporteerd, dat hij den 3den dezer door het Zuidelijk stoomschip *Alabama* op „290" is aangehouden, en ten gevolge daarvan gedurende acht uren verhinderd werd zijne reis voort te zetten. Op het vertoonen van een dokument, onderteekend door een Britschen konsul en bestemd voor eene bekende firma te Liverpool, werd hij eindelijk vrij gelaten, doch kreeg toen 74 matrozen (allen van schepen die door de *Alabama* vernield waren) bij zich aan boord, om ze naar Engeland mede te nemen. Volgens mededeeling van een der officieren aan boord der *Alabama* had dit schip reeds 16 Amerikaansche vaartuigen, waaronder 11 walvischvaarders, op zee verbrand. Het had eene bemanning aan boord van 120 matrozen, die volgens het rapport van Lines, zich in hunne manieren en in hun spreken alles behalve gunstig voordeden.

FRANKRIJK.

Parijs, 6 Nov. Het artikel van het Italiaansche blad *les Nationalités* betreffende nieuwe voorstellen door de Fransche regering aan het Hof van Rome gedaan, heeft hier nog al eenige bevreemding verwekt. Het is voldoende om aan de woorden des Keizers: *le Pape doit être maître chez lui* te herinneren, om de waarde der beweringen van *les Nationalités* te kunnen beoordeelen. Ik kan u als met bepaalde zekerheid melden, dat sints de mislukte pogingen van den Heer de Lavalette te Rome geene verdere stappen gedaan zijn, en slechts in het voorbijgaan heeft de Keizer aan den Pauselijken Nuntius den wensch te kennen gegeven het *Code Napoléon* in den Pauselijken Staat te zien invoeren en eene grootere mate van gewetensvrijheid te zien toegestaan. Het is duidelijk dat geene der verlangde koncessien op een bepaalder: *non possumus* stuitte, dan juist deze laatste. In Turijn maakt men zich dan ook geene illusies meer, en thans reeds heerscht in het Italiaansche Kabinet verschil van meening over het antwoord op de nota van den Heer Drouin de Lhuys te geven. Verscheidene ministers willen eerst de opening van het parlement (op 18 dezer) afwachten.

— De kommissie voor de verspreiding van boeken is gestrenger dan ooit en weigert niet alleen haar visum om den inhoud van de werken, maar zelfs is de naam van den schrijver in vele gevallen reeds voldoende om de verpreiding van een werk te verbieden. Zoo zegt men, dat de uitgave van de teekeningen van V. Hugo, waarvan ik u heb geproken, groote zwarigheid ondervindt. Van een anderen kant, is de opvoering van *les Ganaches*, waar de oude partijen aan de keizerlijke glorie worden opgeofferd, toegestaan. Onder de twee voorgaande regeringen, in de stukken van Scribe o. a., was de held altijd een jonge liberaal; tegenwoordig is hij ingenieur, die geen politieke opinie heeft, omdat zegt men, niemand een politieke opinie moet hebben. Die held is echter een voorstander van vooruitgang — een vooruitgang door gaz, door de regte lijn, die alle oude monumenten verwoest en de kunst en het schilderachtige schoon vervangt door gelijkvormigheid. Dus — weg met de vrijheid en leve de ingenieurs! Dat is de geheele inhond van het stuk; afkeer van vrijheid is het eenige wat helder uitkomt.

— Men zal zich nog wel herinneren, dat reeds een geruimen tijd geleden een Franschman zich in Zuid-Amerika bij de Araucaniers tot koning had opgeworpen en werkelijk door de bevolking aldaar was uitgeroepen, onder den naam van Antonius Orelius I, en vervolgens door het gouvernement van Chili op het Araucanisch grondgebied was opgeligt, om te Santiago in het krankzinnigenhuis te worden opgesloten. Ofschoon de dagbladen in Dhili op hooger last zich van alle mededeeling betreffende die zaak onthouden, is men thans door partikuliere korrespondentien te weten gekomen, dat de ex-koning, krachtens vonnis van het hof van appèl te Santiago, nog altoos in het genoemd gesticht opgesloten is, evenwel onder bepaling dat aan eene eventuëele opeisching van zijn persoon door zijne familie of door den Franschen zaakgelastigde onmiddelijk moest worden voldaan. Het blijkt tevens, dat hij bij het hof herhaaldelijk heeft aangedrongen op de benoeming eener geneeskundige kommissie, om te kunnen konstateren dat hij bij zijn volle verstand was en aan geene vlagen van waanzin of krankzinnigheid laboreerde. Evenzoo had hij er ook op aangedrongen om naar Conception te worden overgebragt, ten einde de leden van het geregtshof en hoogere autoriteiten van het volle bezit zijner verstandelijke vermogens te overtuigen. In weerwil van dat alles hebben de regters te Santiago de zaak doorgezet en hem eenvoudig tot opsluiting gekondemneerd. Uit hetgeen hij dagelijks schrijft, is het intusschen duidelijk te zien, dat hij wel degelijk goed bij zijne zinnen is, daar een krankzinnige zich onmogelijk op den duur ten opzigte van stijl, vorm en denkbeelden zoo gelijk zou kunnen blijven. Naar men zegt blijkt uit zijn geschrijf ook voldoende, dat zijn plan en de wijze waarop hij het ten uitvoer bragt, op verre na zoo dwaas en ongerijmd niet was als men aanvankelijk meende, maar dat de autoriteiten aan de grenzen van Chili de zaak met een ongunstig oog beschouwden, omdat zij groot gevaar zagen in zijne maatregelen tot eene vereeniging van alle Indiaansche stammen. In der tijd is ook gemeld, dat het gouvernement van Chili voornemens scheen te zijn, om langs de grenzen van Araucanie nieuwe fortifikatien aan te leggen en zelfs een gedeelte van dit gebied door troepen te doen bezetten. Dit heeft zich nu ook bevestigd. Bij de wetgevende magt aldaar is namelijk een wetsontwerp ingediend, strekkende om de militaire magt des lands, die de kamer der afgevaardigden voor het grootste gedeelte wenschte afgedankt te zien, op de been te houden, ten einde een genoegzaam aantal manschappen disponibel te hebben, om het Araucanisch grondgebied tot aan de Rio Melieco te bezetten. Dit ontwerp is met algemeene stemmen op twee na aangenomen. 't In nu evenwel de vraag, of Chili daardoor niet in moeijelijkheden met andere staten zal gewikkeld worden.

— Generaal Forey heeft onmiddelijk na zijne aankomst in Mexiko generaal Almonte vervallen verklaard van zijne betrekking als militair bevelhebber van Vera Cruz en tevens al zijne besluiten en ordonnantiën ingetrokken. Alzoo is misschien voor altoos een einde gemaakt aan de politieke rol van den man, die door schoone voorspiegelingen vreemdelingen naar zijn vaderland had gelokt, om er het bestuur omver te werpen en er een ander, naar hunne inzigten, voor in de plaats te stellen. Het besef moet bij Forey wel levendig geweest zijn, dat Almonte de Franschen om den tuin geleid heeft, of dat zijn deelgenootschap slechts kwaad aan hunne zaak kan toebrengen; anders toch zou hij dien strengen maatregel niet genomen hebben. Hoe het zij, Almonte heeft zijne verdiende straf.

— De heer Dronin de Lhuys heeft een bezoek bij prins Napoleon afgelegd en een zeer lang onderhoud met hem gehad. De prins is nog steeds zeer vertoornd over de wending, welke de keizerlijke politiek gedurende zijne afwezigheid heeft genomen, en heeft tot nu toe nog niet vast besloten, of hij naar Compiègne zal vertrekken.

Ook graaf de Morny laat zijner ontevredenheid vrijen loop en zou zich hebben geuit, dat de geheele intrigue van den heer Drouin de Lhuys niet langer dan een paar maanden zal duren.

— Uit Mexiko zijn slechte berigten ontvangen; generaal Forey zou hebben gemeld, dat het expeditiekorps het grootste gedeelte der transportmiddelen, deels door de aanvallen der guerillas, deels door den slechten toestand der wegen, heeft verloren. Hij laat een nieuw materieel op Martinique en te New-York gereed maken, doch voor de aankomst daarvan te Orizaba kunnen slechts kleine gedeelten van het expeditiekorps oprukken, waardoor de togt tegen de hoofdstad wel eene maand zal worden vertraagd.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 7 Nov. De *Neue Berl. Zeit.* bevat de volgende mededeeling omtrent „den nieuwen en zonderlingen landstorm, welke in het land wordt georganiseerd." In de oostelijke provincien bezigt men schoolkinderen, oude mannen en vrouwen ter onderteekening van de adressen voor den Koning bestemd, niettegenstaande de trap van ontwikkeling, waarop zij staan, zoo laag is, dat de schrijfkunst voor hen nog een diep en ondoorgrondelijk geheim is. Het gevolg hiervan is, dat de leden van het Huis der Afgevaardigden in het oog des Konings worden verdacht gemaakt door personen, die geen naam, maar slechts een kruisje onder een adres kunnen stellen. Ten einde de ruimte te vullen tusschen kinderen en volwassenen bezigt men in vele streken de leden der jongelings-vereenigingen. Vooral heeft dat plaats te Elberfeld, Barmen, Ronsdorf, Radevormwald en Wulfrath, en tot hunne opwekking hebben de predikanten Krummacher, Niepman en Durselen een adres gesteld, waarin o. a. de Koning wordt bezworen, om „onwrikbaar vast te houden aan het koningschap bij de genade Gods, waarvoor zij bereid zijn ten allen tijde getuigenis af te leggen." Bedoeld dagblad maakt hierbij de opmerking, dat door de genoemde stellers van het adres van die jongelings-vereenigingen wordt gesproken als van corporatien, hoewel zij in geenen deele regtspersoonlijkheid hebben, geene zedelijke ligchamen zijn, hetwelk lijdelijk wordt geduld, terwijl eene zang- of eene gymnastiekvereeniging gevaar loopt ontbonden te worden, indien er een toast door een der leden wordt uitgebragt, waarin zinspelingen op de politiek voorkomen. Bemoeiden deze zich in het openbaar met de politiek, wat zou er dan gebeuren? En wat heeft er plaats, nu de eerstgenoemde vereenigingen niet schromen dit te doen? vraagt de *Neue Berl. Zeitung.*

— Te Berlijn hoort men tegenwoordig veel spreken van het voornemen der regering, om aan de kamer van afgevaardigden koncessien te doen, althans ten opzigte van den tweejarigen diensttijd. Ook de half-officieele *Stern-Zeitung* heeft voor eenigen tijd te verstaan gegeven, dat de regering zal toegeven, en van officieuse zijde wordt aan verschillende bladen in de provincien geschreven, dat het ministerie zich onledig houdt met het ontwerpen van wetsvoordragten, die het in de aanstaande zitting zal indienen en door welke op eens en voor altijd een einde zal gemaakt worden aan het konflikt met de kamer. De wijze waarop die toegevende gezindheid der regering verkondigd wordt, is niet van dien aard, dat men er geloof aan kan hechten; buitendien zijn andere verschijnselen daarmede ten eenenmale in strijd. Men is dus tot het vermoeden gekomen, dat hier welligt iets achter schuilt en eene manoeuvre in het spel is: dat namelijk de regering met opzet door het geheele land laat verkondigen, dat zij bereid is koncessien te doen, ten einde als de zitting daar is, eenige niets betee-

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag 27 December 1862, N°. 103.

kenende voordragten in dien zin te doen, wier verwerping men met zekerheid kan te gemoet zien. De regering zou alsdan haar kans waarnemen en op nieuw de kamer ontbinden, in de hoop dat men de bevolking genoeg van de toegevende gezindheid der regering voorgespiegeld zal hebben, om met goed gevolg den verkiezingstrijd tegen de liberale partij te kunnen aanvaarden.

In hoeverre nu dit vermoeden gegrond is, zal de tijd moeten leeren; maar men zal erkennen, dat de heer von Bismarck allezins de man voor zoodanige kustgreep is. Het laat zich evenwel aanzien, dat hij er geen baat bij zal vinden.

— Onlangs was er in Pruissen kwestie, of het huwelijk tusschen zekeren graaf S. en de dochter van een onder-officier bij het regement garde-dragonders, wegens ongelijkheid van stand, al of niet nietig was. Het kamergericht had op grond van een hof-rescript van 1746 den onder-officier en zijne dochter verklaard te behooren tot den fatsoenlijken burgerstand en dus het huwelijk wettig geacht. Het opperste geregtshof, van een tegenovergesteld gevoelen uitgaande, vernietigde dat vonnis, met last dat de zaak op nieuw behandeld moest worden. De gravin S. namelijk was vóór haar huwelijk lid van het corps de ballet bij de koninklijke Opera geweest. Haar zoon — vader en moeder zijn overleden — beweert dat zij, aangezien haar ook solopartijen toevertrouwd werden, eene artiste was en dus tot den fatsoenlijken stand behoorde. Nu eischt de tegenovergestelde partij bovendien het bewijs, dat zij eene beschaafde vrouw geweest is. Derhalve moet de beantwoording der vraag, of de echtgenoot en moeder goed of slecht gedanst, of zij al of niet eene goede houding in een gezelschap gehad heeft, over de wettigheid der geboorte van den tegenwoordigen graaf S. beslissen. Pruissen is toch een heerlijk land!

— Men verhaalt dat de prins van Hohenlohe, schoonzoon van den keurvorst van Hessen, met achterlating van gemalin en kind en aanzienlijke schuld, de vlugt naar Amerika genomen heeft.

Berlijn, 8 Nov. De koning heeft de inwijding der nieuwe Elbebrug te Maagdenburg bijgewoond. 's Namiddags te 2 ure aldaar aangekomen, werd hij door den opperburgemeester Hasselbach in eene toespraak verwelkomd, waarop de koning antwoordde met den wensch te uiten, dat de nieuwe brug aan de daarvan gekoesterde verwachtingen zou voldoen, en dat de hem gedane verzekeringen van liefde en trouw door daden mogten bevestigd worden. Vervolgens nam Z. M. de brug in oogenschouw, waarbij hij, even als bij het dejeuner, dat daarop volgde, zich zeer minzaam en vrolijk betoonde. Tegen 4 ure was het dejeuner ten einde, waarop de koning zich met de veteranen onderhield, eene petitie in ontvangst nam en de reis naar Letzlingen voortzette. Ook de minister-president von Bismarck woonde deze feestelijkheid bij, gekleed in zijne uniform als majoor der kurassiers bij de landweer. De kosten dezer nieuwe ijzeren traliebrug, zijnde de derde vaste brug, welke thans bij Maagdenburg over de Elbe is gelegd, bedraagt ongeveer 200,000 th., ruim 50,000 th. minder dan daarvoor geraamd was. De opperburgemeester Hasselbach, alsmede de burgemeester Grubitz en de architekt Grubitz, ontwerper der nieuwe brug, hebben onderscheidene ridderorden bekomen.

— De *Staats-Anzeiger* deelt het resultaat mede van de in December des vorigen jaars gehouden volks-telling. Diensvolgens is in Pruissen sedert 1858 de burgerlijke bevolking van 17,537,240 tot 18,222,248, en de militaire van 202,673 tot 268,372 zielen vermeerderd. In het geheel telde Pruissen in Dec. 1861 18,491,220 inwoners, waarvan in de volgende regerings-distrikten: Munster 442,497, Minden 472,145, Arnsberg 703,523, derhalve in de provincie Westphalen 1,618,065; in het distrikt Keulen 567,475, Dusseldorp 1,115,362, Coblenz 529,929, Trier 544,269, Aken 458,746, derhalve in de Rhijnprovincie 3,215,794, en in de Hohenzollernsche landen 64,576. In de drie laatstverloopen jaren is de bevolking van Pruissen met 4¼ pCt. toegenomen.

— De door den Senaat te Hamburg bij de burgerschap ingediende begrooting voor 1863 is geraamd wat betreft de ontvangsten en uitgaven, op 10,438,549 mark Cour. Hierop zijn o. a. de volgende posten in uitgaaf gebragt: ten behoeve van het onderwijs 128,186 m. C., oorlog 919,347, scheepvaart en handel 990,275, openbare werken 1,133,662, politie 764,898, inrigtingen van weldadigheid 707,500, openbare schuld 2,309, 754 m. c. In de daarbij behoorende memorie van toelichting wordt gezegd, dat ten gevolge van den gunstigen toestand der schatkist eene vermindering zal plaats hebben op het tarief der in-, uit- en doorvoerregten.

Weenen, 6 Nov. De Hongaarsche hofkanselier graaf Forgach wordt dagelijks door den Keizer ten gehoore ontvangen; men brengt dit alles in verband met de spoedige bijeenroeping der landdagen van de Kroonlanden, en hoewel omtrent den tijd, waarop de Hongaarsche landdag zal bijeenkomen, tot heden nog niets bekend is, onderstelt men, dat krachtige pogingen in het werk zullen worden gesteld, om het oogenblik daarvan te verhaasten.

Aan de *Presse* wordt uit Munchen geschreven, dat de ex-koningin van Napels, nadat zij in haar besluit omtrent het blijven in het Ursulinen klooster te Augsburg een korten tijd gewankeld had, thans vaster dan ooit heeft besloten, om niet naar Rome terug te keeren, maar in het klooster te blijven.

— Bij de indiening der begrooting heeft de regering medegedeeld, dat tot dekking van het tekort over het dienstjaar 1862, ten bedrage van fl. 94,121,889, bij eene bijzondere wetsvoordragt de noodige beschikkingen zullen gemaakt worden. De begrooting van uitgaven is fl. 388.772.223, en die van de inkomsten fl. 294.650.334.

— In het begin der volgende week zal een begin worden gemaakt met het stellen der klokken in den toren der Schotsche kerk, wier wijzerplaten door middel van gas zullen worden verlicht. De eene wijzerplaat zal eene middellijn hebben van 7 voet met beweegbare wijzers; de andere zal springcijfers hebben, voor de uren Romeinsche cijfers ter lengte van 3 voet en voor de minuten Arabische cijfers van 4 duim lengte. Door middel van telegraafdraden zullen deze klokken in verband worden gebragt met andere uurwerken in verschillende openbare gebouwen, welk stelsel later zal worden uitgebreid.

— Het ministerie te Weenen is een storm, die het bedreigde van uit den schoot des rijksraads, nog gelukkig ontsprongen, doordien de beide kamers van dien raad de voorkeur hebben gegeven aan eene schikking, boven eene schending der konstitutie. De 2e kamer had namelijk op het budget een aantal posten verminderd en sommigen geheel geschrapt, waarop de eerste eenigen daarvan herstelde. Of de konstitutie er evenwel geheel zonder kleerscheuren is afgekomen, is te betwijfelen.

— Duitschland is het land der kongressen. Thans is weer te Frankfort zulk een kongres van ruim 600 leden gehouden, door de partij van het Groot-Duitschland, dat is, de partij, welke tegen het National-Verein is. Op dat kongres is in beginsel een voorstel aangenomen tot herziening der bonds-konstitutie; voorts een ten gunste der integriteit van Duitschland, en een tot instelling van een bonds-geregtshof. Ook is met eenparige stemmen op twee na een voorstel aangenomen, dat gerigt is tegen het Fransch-Pruissisch handelstraktaat en voor de opname van Oostenrijk in het tol-verbond.

De denkbeelden van deze partij vinden echter weerklank bij de meerderheid van het Duitsche volk. Gelijk de met Oostenrijk te Wurzburg gekonfereerd hebbende Duitsche regeringen, zoo willen ook de Groot-Duitschers wel eene eenigzins andere inrigting van den bond, doch altoos met behoud van den toestel van curiën en stemmen; ook wel eene vertegenwoordiging bij dien bond, maar zamengesteld uit gedelegeerden uit de verschillende kamers van vertegenwoordigers. Dit wil het liberale gedeelte des Duitschen volks niet.

Dat verlangt een krachtig bondsbestuur en daarbij eene nationale vertegenwoordiging regtstrecks gekozen door het volk. Ook is dat op de vergadering der Groot-Duitschers uitgesproken en wel door den bekenden Heinrich van Gagern, die het woord voerde ten gunste van eene wezenlijke nationale vertegenwoordiging en tegen eene aristokraten-kamer. Hij delfde echter het onderspit, eenvoudig omdat reeds voor de bijeenkomst was uitgemaakt dat het zoo zijn zou. Ook de verwerping van het Pruissisch-Fransch handelstraktaat zal de Groot-Duitschers in Duitschland niet populair maken. Zoo is b. v. zoo pas in eene zeer talrijk bezochte bijeenkomst van de handelsvereeniging te Osnabruck verklaard, dat de stem uitgebragt door de beide Osnabrucker gedelegeerden op den onlangs gehouden handelsdag te Munchen *tegen* bedoeld traktaat, niet uitdrukt de zienswijze hunner lastgevers.

RUSLAND.

De *Nordpost* meldt het volgende: Bij den Russischen rijksraad zijn eenige wets-ontwerpen in behandeling betreffende den regtstoestand en de policie der gemeenten. De gouvernements-landdagen zullen bestaan uit afgevaardigden van de distriktsraden, die alle klassen vertegenwoordigen. De jaarlijksche vergaderingen van de gouvernements-landdagen duren 21 dagen en die der distrikts-raden 7 dagen.

Voorts behelst eene keizerl. ukase de grondslagen eener nieuwe regterlijke organisatie. Voortaan zal de justitie afgescheiden zijn van de administratie; oprigting van arrondissements-regtbanken en vredegeregten; de senaat te St. Petersburg als hof van cassatie; kamers van advokaten; de leden der arrondissements-regtbanken zijn gezworenen, gekozen uit alle standen der maatschappij. Eene kommissie uit den rijksraad is belast met de daartoe strekkende bijzondere wetten, alsmede met die betreffende het notariaat.

Ook heeft de keizer een besluit geteekend, volgens hetwelk bij de militaire regtbanken een openbaar ministerie ingesteld wordt, terwijl aan de beschuldigden verdedigers zullen toegevoegd worden.

GRIEKENLAND.

Het *Journal de St. Pétersbourg* zegt ten aanzien van de Grieksche omwenteling o. a.: „Men moet vooreerst de feiten laten spreken, waardoor Griekenland, aan zich zelf overgelaten, zijn wil zal uiten. Laat ons dus die feiten gadeslaan. Zij zullen ons beter dan de Fransche, Engelsche, Duitsche en Belgische bladen zeggen wat Griekenland wil".

Betreffende de antecedenten der leden van het tegenwoordige Grieksche ministerie worden de volgende bijzonderheden medegedeeld. De heer Zaimis, thans minister van binnenlandsche zaken, was vroeger twee malen minister van buitenlandsche zaken en president der kamer; hij wordt onder de zoogenaamde liberaalkonservatieve partij gerekend. Den heer Manghinas, thans minister van financien, was vroeger de portefeuille van justitie opgedragen; hij behoorde later tot de oppositie-partij in den senaat; ook hij wordt onder de gematigd liberalen gerangschikt. Kolonel Demetrius Mauromichalis was eertijds adjudant van koning Otto; men betwijfelt, of hij geschiktheid genoeg bezit om de hem thans opgedragen portefeuille van oorlog te beheeren. De tegenwoordige minister van buitenlandsche zaken, de heer Diamantopulos, is een zeer bekwaam advokaat; hij werd in Mei 1861, als in het toen plaats gehad hebbende komplot betrokken, in hechtenis genomen, doch later weder op vrije voeten gesteld; men rangschikt hem onder de geëxalteerde partij. De heer Deligeorgy, mede een beroemd advokaat, was vroeger gedeputeerde voor Missolonghi; ook hij was in het komplot van 1861 gewikkeld, werd mede gearresteerd, doch ook weder vrijgesproken! thans beheert hij de portefeuille van eeredienst. De heer Kalifrona, een welhebbend burger van Athene, heeft reeds vroeger eene ministeriele portefeuille bezeten en behoorde als gedeputeerde tot de oppositie-partij; men verwondert er zich over, dat hem thans de portefeuille van marine is opgedragen. De heer Komunduros eindelijk, thans minister van justitie, was vroeger minister van financien.

GEMENGDE MEDEDEELINGEN.

De gouverneur der kolonie Suriname heeft bij de afkondiging der emancipatiewet eene proklamatie tot de slavenbevolking gerigt, welke aldus luidt:

„Aan de slavenbevolking in de kolonie Suriname!

„Het heeft Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning behaagd den dag te bepalen, waarop de slavernij in de kolonie Suriname voor altijd afgeschaft zal zijn.

„Op den 1sten Julij 1863 zijt gij vrij!

„Maar de Koning, verlangende allen die onder Hoogstdeszelfs vaderlijk gezag leven gelukkig te zien, heeft gewild dat u die blijde tijding reeds nu bekend gemaakt zoude worden, opdat gij in vreugde en tevredenheid dat zoo zeer gewenschte tijdstip afwachten kunt.

„Van harte wensch ik u daarmede geluk, als ook mij zelven dat het mij, als 's Konings vertegenwoordiger, gegeven is u die blijde mare aan te kondigen.

„Ik durf er dan ook op rekenen dat gij, door uw lust tot arbeid, door een onbesproken gedrag en door gehoorzaamheid aan uwe meesters, bewijzen zult u de weldaad waardig te willen betoonen, die u tegen den 1sten Julij 1863 verzekerd is.

„Maar niet minder verwacht ik van u dat gij, na den dag uwer vrijwording, ordelijk en ondergeschikt aan het bestuur, uwe pligten als vrije menschen zult betrachten, geregeld werkende tegen een billijk loon, waarover gij naar welgevallen zult kunnen beschikken tot verzorging van u zelven en de uwen.

„Dusdoende zult gij het mij gemakkelijk maken, de wijze bedoelingen des Konings voor uw toekomstig welzijn ten uitvoer te leggen.

„En om u des te beter in staat te stellen uwe toekomstige regten en verpligtingen te leeren kennen, zal van deze proklamatie en van de wet, voor zoo ver die u betreft, eene vertaling in het Neger-Engelsch worden gemaakt en bij deze gevoegd."

Men vindt in Petermann's *Geografische Mittheilungen* het volgende:

De walvischvaarders wisselen telkens het veld, waarop zij arbeiden, af. Eenmaal trok de Groenlandsche visscherij het grootste gedeelte der vloot tot zich, later de Zuid-Atlantische Oceaan, toen het zuidelijk gedeelte en de Potvischgronden des grooten Oceaans; nog later ging bijna de helft der vloot naar den noordelijken grooten Oceaan; thans echter daalt dat gebied weder in de schatting en men verleent grootere opmerkzaamheid aan de Zuid-Atlantische en de Indische zeeën. Een Engelsch tijdschrift voor de zeevaart meldt, dat bijna honderd Amerikaansche schepen, behalve de Fransche, in den Indischen Oceaan met de walvischvangst zich bezig houden; de visscherij strekt zich daar uit van Java Head tot de Leeuwinnen Kaap, een afstand van ongeveer 1600 Engelsche mijlen, en levert jaarlijks 3 millioen gulden op. Bij eene enkele onderneming wonnen in het jaar 1838 de Amerikaansche en Fransche walvischvaarders bij Kaap Leeuwin 10,000 vaten traan, die eene waarde van 300,000 gulden vertegenwoordigden; in het jaar 1845 wonnen eenige Amerikaansche schepen bij een enkele vangst in de Champion baai 6000 vaten, en in 1857 maakten eenige Amerikaansche, Hollandsche en Fransche walvischvaarders, gedurende eene jagt ter hoogte van King George Sound, 12,000 vaten. De Amerikaansche scheepsbevelhebbers drijven bovendien een aanzienlijken handel in den Indischen Archipel, daar zij sandelhout, was, schildpad en allerlei tropische voortbrengselen tegen andere waren omzetten. De Engelsche walvischvaarders hebben den Indischen Oceaan geheel aan de Amerikanen, Franschen en Hollanders overgelaten.

Omtrent de Oost- Afrikaansche expeditie onder leiding van Speke deelt de *Times* de navolgende tijdingen mede: „Het laatste berigt is den 5den September 1861 ontvangen in een brief aan den kapitein Rigby in Zanzibar. Deze brief was gedateerd 13 Dec. 1860 van de westelijke grens der Unymoesilanden, alwaar de expeditie op nieuwe voerlieden wachtte, omdat de vroeger aanwezige voerlieden, ten gevolge van den in Oost-Afrika heerschenden hongersnood, naar elders de wijk hadden genomen. Volgens latere brieven, insgelijks over Zanzibar ontvangen, bevond zich de expeditie den 30 September 1861 te Bagweh (3o 28 Z. B.) tusschen de meiren Tanganika en Victoria. Den 24 Januarij bevorens had zij zich opgehouden in Kazeh, alwaar Speke en kapitein Grant door den Sheik Maozei Mzori zeer gastvrij ontvangen werden. Zij waren toen voornemens hun weg langs de Victoria-Ryanza te nemen en te onderzoeken, of deze zich met den Nijl vereenigt, of indien zij door onvoorziene omstandigheden daarin verhinderd werden, langs het noorden der Ryanza een weg naar de oostkust te zoeken. Alle tot dien tijd verkregen inlichtingen versterken Speke in het gevoelen, dat de weg naar Egypte de goedkoopste, gemakkelijkste en ongetwijfeld ook de belangrijkste moest zijn. Intusschen werden alle pogingen aangewend, om vandaa het bevaarbaar gedeelte van den Nijl te bereiken."

Kapitein Finley, die van de Afrikaansche westkust in Engeland is aangekomen, deelt het volgende voorval uit Bonny mede: Een inlander had een landbouwer uit de omstreken gedood. Een aantal bewoners van Bonny vereenigden zich alstoen, om hem tot zijne straf om het leven te brengen. Het ging intusschen zoo gemakkelijk niet om hem in handen te krijgen, daar hij zich uit voorzorg met al zijne slaven, vrouwen en kinderen (te zamen 35 personen) in zijn huis opsloot, al zijne geweren laadde, en rondom zijne woning eene soort van loopgraaf wist te doen aanleggen, die hier en daar met kruid werd gevuld; kortom hij maakte zooveel toebereidselen, dat het gevaarlijk werd hem aan te randen. Nadat hij op die wijze drie dagen als 't ware eene belegering had doorgestaan, werd door de aanvoerders een prijs van twee puncheons olie uitgeloofd aan dengene, die er in slagen zou de woning in brand te steken. Dadelijk bood zich daartoe een slaaf aan, wien het gelukte op eenigen afstand van het gebouw een groot vuur te ontsteken, hetwelk zich door den wind aan het belegerde huis mededeelde en dit in volle vlam zette. De aangevallene, wel begrijpende wat zijn lot zou zijn, wanneer hij den Bonniers in handen viel, snelde met al de zijnen naar de loopgraaf en stak aldaar zijn kruid in brand. Daarop volgde eene hevige ontploffing, waarbij men slechts gebroken en verspreide ledematen, te gelijk met de brandende stukken hout van het huis in de lucht zag vliegen. Hiermede was alles afgeloopen; eerst drie dagen later werden de bloedige overblijfselen bijeengehaald, in zakken gestoken en in de rivier geworpen.

In de nabijheid van Essen bestaat eene fabriek, waarin de tegenwoordige eigenaar, de heer Krupp, 37 jaren geleden met twee arbeiders de vervaardiging begon van gegoten staal, naar eene bereidingswijze, die door zijn vader na lang zoeken, met opoffering van zijn fortuin, kort vóór zijn dood was gevonden. Aan den ingang van het terrein dier inrigting, voor welke deskundigen getuigen dat het woord „fabriek" bijna te gering is, staat een beleefd verzoek te lezen, om toch geene pogingen tot het bezigtigen er van in het werk te stellen, wegens het onaangename dat voor beide partijen gelegen is in de weigering, welke daarop zou moeten volgen. Nogtans is het den heeren ingenieurs van den waterstaat Fijnje en van Diesen gelukt, op hunne wetenschappelijke reize, in het begin dezes jaars gemaakt, toegang tot die inrigting te verkrijgen. De volgende bijzonderheden zijn ontleend aan het verslag, dezer dagen door genoemde ingenieurs van hunne zending uitgegeven:

In plaats van de eenvoudige woning, vroeger door den eigenaar betrokken, houdt hij thans verblijf in eene sierlijke villa, omgeven door een lusttuin met vijvers, kunstmatige rotsen, heuvels, bronzen groepen, verandah's, wintertuinen, enz. De stallen, uitspanningszaal en bijna alle andere gebouwen en werkplaatsen maken met de villa door den bouwtrant een uitmuntend geheel en getuigen van den goeden smaak des ontwerpers, zelfs de schoorsteen deelt in dit voorregt en ziet er uit als een bevallig observatorium.

De vuurgangen van 16 stoomketels voor 1600 paardenkrachten worden van alle zijden onder den grond naar den eenigen schoorsteen gevoerd, die rondom geheel vrij staat. Hij is beneden bijna 10 Ned. el in middellijn en bijna 80 Ned. el hoog. Boven op staat een koepeldak op kolommen. Een ijzeren trap voert buiten langs den schoorsteen naar eene galerij, die hem benevelen den top als een lijstwerk omringt.

Dagelijks zijn 2400 arbeiders in de verschillende gebouwen werkzaam.

De wijze waarop en de bestanddeelen waarmede het gegoten staal wordt vervaardigd zijn een geheim. Het eenige wat daarvan bekend is geworden is het volgende: Het staal wordt gesmolten in kroezen van graphiet, die 50 pond inhouden, en waarvan er vier in één oven staan. De beschikking geschiedt koud; de kroezen worden maar eens gebruikt; gewoonlijk wordt er tweemaal daags gesmolten. Er wordt bijna niets anders dan poedel- en gefrischt staal, en zeer weinig cementstaal omgesmolten. Het eerste en het laatste wordt aan de fabriek zelve vervaardigd.

Het hoofdwerk bestaat in de vervaardiging van groote stukken voor werktuigen, van wielbanden voor spoorwagens en van kanonnen. Deze fabriek voor gegoten staal, welke stof bestemd schijnt om eene groote rol in den bruggenbouw te spelen, is de grootste van het vasteland.

De fijnheid van korrel, bij het daar vervaardigde gegoten staal verkregen, is zoo groot, dat edele metalen moeijelijk fijner korrel kunnen vertoonen.

Tot hiertoe waren 16 stoomhamers van verschillende grootte in de fabriek werkzaam, maar onlangs werd er een aan toegevoegd, welke niet alleen hen allen, maar ook alle tot nog toe bekende stoomhamers in grootte overtreft. Men heeft drie jaren aan zijne vervaardiging besteed. Hij is ingerigt naar het stelsel van Nasmyth. De hamer weegt met zuiger en stang 45,000 kilogram. De valhoogte is ruim 3 Ned. el. De cylinder boven den hamer rust op zware stalen balken. Bovengenoemde ingenieurs woonden het smeden bij van een stuk gegoten staal, bestemd voor krukas van een stoomschip van 500 paardenkracht. Dit stuk woog 20,000 kilogram. Het was aan het uiteinde, dat gesmeed moest worden, niet geheel wit gloeijend, en werd met eene kraan op het aanbeeld gebragt. Het hing in een zwaren ketting en werd door de beweging van dien ketting in den een of anderen zin omgewenteld. Zoowel de beweging der kraan als die van den ketting geschiedde met stoom. De hamer viel van onderscheidene hoogten op het stuk, naar gelang der behoefte. Ofschoon bij den hoogsten val de slag hevig was, had het gebouw nog altijd de dreuning goed doorgestaan, zonder te scheuren.

De hoeveelheid gegoten staal, welke dagelijks in de fabriek wordt vervaardigd, bedraagt 15 à 16,000 kilogram; er ligt voor meer dan 1 milloen kilogram in voorraad.

Men kan in één stuk zelfs zwaarder stalen voortwerpen gieten dan van 20,000 kilogram, zoo als bovengenoemde scheepsas; naar men beweert kunnen stukken van 30,000 kilogram gegoten worden.

De Kwakers in Virginië.

Het is opmerkelijk dat eene kolonie kwakers nabij Mount Vernon gedurende den loop van den strijd tusschen het Noorden en Zuiden ongestoord heeft kunnen voortleven, hoewel die kolonie nu eens door de troepen der Noordelijken en dan weder door die der Konfederalisten was omringd. Hunne halfwekelijksche godsdienstige bijeenkomsten hebben geregeld plaats gehad, terwijl de eene week een schildwacht der Federalisten voor het kerkgebouw was geposteerd en op een anderen dag een piket der Zuidelijken nabij hen was gelegerd. Personen en goederen zijn door beide oorlogvoerende partijen geëerbiedigd geworden.

Het Hooggeregtshof van Californië heeft uitgemaakt dat het hoofdgeld der aldaar levende Chinezen ten bedrage van 2½ dollar niet strijdig is met de bepalingen der konstitutie.

De Arabieren.

De Arabieren zijn bij uitnemendheid zinnelijk en hartstogtelijk de genoegens des levens toegedaan. Zij zijn lui, gierig, baatzuchtig en tevens zeer hoogmoedig. In alle zaken zoeken zij slechts hun eigen belang of een middel om hunne lusten te voldoen.

Hunne luiheid maakt hen afkeerig van den landbouw en doet hun de voorkeur aan het herderlijk leven geven. Zij kunnen zich nedervlijen en de armen over elkander kruisen, terwijl zij hunne kudden hoeden. Zij drijven de traagheid zoo ver, dat, wanneer zij hout noodig hebben, zij een geheel bosch in den brand steken om zich de moeite van het kappen te sparen: heeft dan eenmaal het vuur zijne werking gedaan, dan rapen zij met gemak de overgebleven houtskool voor hun gebruik.

Hunne gierigheid overtreft hunne luiheid. Zij zullen dikwerf een afstand van verschillende uren afleggen om een stuiver te sparen; zij aarzelen nimmer eene groote reis te ondernemen om de kleinste winst te behalen. De Joden alleen kunnen met hen handel drijven en hun aarzelen en afdingen verdragen, de Europesche kooplieden worden er ongeduldig van en jagen hen uit hunne magazijnen. Wanneer eenige Arabieren bij elkander zijn, loopt de zamenspraak over niets anders dan over het geld: de *douros* zijn voor hen het onuitputtelijke onderwerp van alle gesprekken.

De Arabieren verbergen met zorg hun geld onder hunne kleederen, dikwerf steken ze het in den mond. Het is volstrekt niet zeldzaam dat een welgestelde Arabier bedelt, om het geld niet uit te geven dat hij bij zich heeft. De Arabieren hebben den naam van matig te zijn, omdat zij vrijwillig de noodige mondbehoeften ontberen; doch zij doen dit slechts uit gierigheid; zij zijn integendeel zeer gulzig, telkens wanneer zij niet verpligt zijn hunne levensmiddelen te betalen. In dergelijke gevallen zijn zij in staat een geheel schaap in eens op te smullen. Sommige kolonisten, die zich verbeelden met een matig volk te doen te hebben, dachten er winst bij te maken door hen, gelijk de Europesche landbouwersknechts, te voeden, en zij waren niet weinig verwonderd, toen zij hun vijf en zes ponden brood per dag zagen inzwelgen.

Eene enkele zaak zegeviert bij den Arabier over zijne gierigheid, het genot. Telkens organiseren de meest ellendigen onder hen een feest. Zij roepen hunne buren voor hunne woning bijeen, laten danseressen komen en brengen den nacht door met hare meer wulpsche dan gracieuze bewegingen te bewonderen. Hunne beurs, die hen overal volgt, moet dan wel losgemaakt worden. Zij halen er een voor een de geldstukken uit, besprengen de stukken met hun speeksel en plakken ze vervolgens op het aangezigt van de danseres. Wanneer hare wangen en haar voorhoofd daarmede bezet zijn, schudt zij ze af in een houten tobbe die aan hare voeten is geplaatst, en na eenige minuten dansen begint de ceremonie op nieuw met de andere omstanders. Ieder stuk dat aan de danseres toegevoegd wordt, is eene overwinning voor haar, welke door de houra's der wettige vrouwen toegejuicht wordt, die door de spleten dezer armoedige woningen het schouwspel aanschouwen.

Dikwerf hebben de Arabische feesten de ijdelheid tot prikkel. Zij lossen zich dan op in paardrennen en in maaltijden. De paardrennen zijn bekend onder den naam van *fantasia*. Wanneer de Arabieren iemand eer willen bewijzen, dan galopperen zij zoo snel mogelijk op hem aan: op eenige passen van den persoon lossen zij hunne vuurwapenen en houden plotseling hun paard in. Vervolgens zwaaijen zij hunne lange geweren in de lucht, maken regts om keert, verwijderen zich om vijf minuten later op nieuw te beginnen. Deze bewegingen, verschillende malen herhaald, noemt men *fatasia*.

Na de *fatasia* kom de *diffa*, een min of meer somptueus maal, naar gelang van de hoedanigheid van den vreemdeling dien men wil vereeren. De *diffa* wordt gedient op een kleed onder de tent of in de schaduw van een grooten boom. Zij bestaat uit enorme schotels *cousson*, doorspekt met gevogelte of stukken lamsvleesch, koeken in honig gedoopt, drooge vruchten en melk. De koffij voltooit dit copieus maal.

Wanneer de reizigers personen van aanzien zijn, dan eet het hoofd van den stam alleen met hen; de dienaren scharen zich ter zijde en dragen op stokken de geraamten der dieren die voor het maal zijn geslagt. De personen op eene *diffa* genoodigd zijn genoodzaakt zelfs zonder honger te eten, anders zouden zij hun gastheer beleedigen. Echter blijft er steeds veel spijs van eene *diffa* overig; doch naauwelijks zijn de genoodigden vertrokken, of alles verdwijnt in een oogenblik onder de kiezen der lieden van den stam.

De Arabieren maken zoo veel mogelijk vertoon van hunne herbergzaamheid; doch zij zijn daarom toch niet geneigd den reiziger eenige dienst te bewijzen. Zoo zij op hun weg een man ontmoeten die van zijn paard is gevallen, vervolgen zij stilzwijgend hun weg zonder hem de hand te reiken, zonder zich een oogenblik op te houden: zij gaan dan slechts uit den weg, als of zij een steen voor zich hadden. Zij zouden iemand in smart zien bezwijken, zonder hem een medelijdenden blik te geven.

Het egoïsme en de luiheid der Arabieren, alsmede hun gemakkelijk berusten in de lotgevallen des levens, doet hen tot het fatalisme overslaan, en hun hoogmoed verandert in lafheid, wanneer zij bespeuren dat de hemel tegen hen is. Zij zijn spoedig ontmoedigd, en meenen dat de menschen even weinig de kwalen genezen als de algemeene rampen voorkomen kunnen, die God hen toezendt. Evenwel in hunne ziekten trachten zij tegenovergestelde invloeden te bezigen, wanneer een ongelukkig lot zich meester van hun ligchaam heeft gemaakt. Zij bezoeken alsdan een geleerd persoon, die in de hemelsche zaken is ingewijd. De *taleb* doorbladert zijn koran, haalt er eene gunstige zinsnede uit, schrijft dit op een klein stukje papier en geeft dat aan den zieke over. Wanneer deze met het papier het goddelijk woord heeft ingeslikt, ontstaat natuurlijk een strijd in zijn ligchaam tusschen het goede en het kwaad: de krisis die daarop volgt, kan heilzaam zijn, wanneer het kwaad niet al te zeer ingeworteld is en wanneer het heilig schrift tot de verderfelijke kiem doordringt.

Voor de rampen welke het geheele menschdom treffen, weten de *talebs* geen raad; zij worden daarom niet geraadpleegd. Tijdens de cholera zag men met leedgevoel de arme Arabieren, door de ziekte aangetast, van hunne familieleden geheel verlaten. Men dacht er zelfs niet eens aan hun lijden eenigzins te verzachten, of hun eenige troostwoorden voor hun verscheiden toe te spreken.

Het bestuur had eenige zusters van Sint-Vincentius de Paula ontboden, om de zieken in de steden van de binnenlanden te bezorgen. Die zusters behandelden de Arabieren gelijk de Europeanen. Eenige bezochten zelfs de stammen in de omstreken. De Arabieren waren verwonderd de christen *maraboutes* zien naar de legersteden hunner zieken snellen, en zij beschouwden haar als engelen door den hemel gezonden. Men trachtte hen door dit voorbeeld van zelfverloochening te beschamen over hun eigen hardvochtigheid en nalatigheid. Zij antwoordden toen dat de zaak niet gelijkstond, daar de *maraboutes* door God beschermd, niet de ziekte konden aangetast worden.

Wantrouwend voor alles wat van den mensch komt, gelooven de Arabieren blind aan bovennatuurlijke dingen. Om aan hunne raadgevingen meer gezag bij te zetten, dragen de wijzen van het land ze dan ook altoos voor als eene goddelijke openbaring.

De gebreken der Arabieren worden door sommige goede hoedanigheden vergoed. Zij hebben een diep gevoel van de godheid; echter hebben zij niet meer liefde voor God als voor hun naasten, zij vreezen God meer dan zij Hem liefhebben, en in hunne blindheid meten zij Zijne glorie af naar den maatstaf der dingen die hen aanraken. Hunne daden van godsvrucht zijn een soort van koop om zijne gramschap te stillen. Dikwerf schenden zij de leerstellingen van den Koran; nimmer laten zij na de *Rhamadan* te vieren, want, volgens hen, heeft die boetedoening, wanneer zij trouw wordt opgevolgd, de deugd alle misdaden kwijt te schelden. Gedurende eene geheele maand vasten zij tot na zonsondergang; echter doen zij zich dan 's nachts te goed; maar, bij dag, zou een druppel water op hunne tong, een wolkje tabak aan hunne lippen genoeg zijn om de *Rhamadan* te breken, en zij zouden op nieuw moeten beginnen.

De Arabieren zijn zeer bijgeloovig. Zij bedekken zich en hunne dieren met amuletten. Zij gelooven aan tooverijen en leggen daarmede alles uit wat zij niet begrijpen. Dat een Arabier uit Frankrijk terugkeere en aan de lieden van zijn stam verhale dat de spoorwagens met eene verbazende snelheid voortstoomen, een oudste zal onmiddelijk uitroepen dat niets ter wereld vlugger kan gaan dan zijn paard, en, zonder de goede trouw van den reiziger in twijfel te trekken, zal hij hem antwoorden, dat terwijl hij in Frankrijk was, zijne oogen betooverd waren.

Er is echter eene deugd die men den Arabieren niet kan betwisten: zij zijn geduldig en gelaten. De gelatenheid is overigens de deugd bij uitnemendheid van alle Mohamedanen: *muselem* in 't Arabisch beteekent gelaten. Door den naam van musulman aan te nemen, is het als of de volgelingen van Mohamed zich willen vereeren door hunne voornaamste hoedanigheid. Hun woest fanatisme buigt voor hunne gelatenheid. Als zij zich bewogen hebben bij de aankomst der Franschen in Algerie, dan geschiedde dit omdat zij dachten dat de overheersching niet ernstig was gemeend. Zij hebben de troepen laten ontschepen om des te meer christenen om te brengen; zij hebben aan de eerste avonturiers de gronden hunner stammen verkocht met het doel, om het geld van de vreemdelingen meester te worden, en omdat zij dachten dat zij die gronden toch nimmer in bezit zouden kunnen nemen.

Bij de verschijning van Abd-el- Kader, hebben zij zich meer en meer opgewonden en vertrouwen gaan stellen in de toekomst. De weifelingen der Franschen, meer nog dan hunne veroveringen, hebben het fanatisme der Arabieren onderhouden, en het zal slechts geheel uitdooven, wanneer zij overtuigd zijn, dat het de wil van *Allah* is, dat de Franschen eeuwigdurend meester van het land blijven. Zij erkennen het zelfs en verklaren wel eens, dat zij tot het christendom zouden overgaan, als zij zeker waren van de nieuwe toekomst van Algerie.

SCHEEPSBERIGTEN.

Gepraaid door het Ned. fregatschip *Vriendschap*, kapt. J. Janzen.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	LENGTE.	BREEDTE.	AANMERKINGEN.
November	26 Engelsch	schip	Lady Head	M. P. Huck	Izabelle de Basilan		Alles wel.
December	4 Nederlandsch	bark	Otte	Rotgans			
"	6 Amerikaansch	schip	John Sidneij	Onbekend	Bas. eiland		Zuidwest.
"	25 "	bark	Pinguin	"	106o,56' O. L.	3o,26' Z. B.	
"	— "	schip	St. Paul	"	106o,56' "	3o,26' "	
"	— Engelsch	bark	The Bride	"	Noordwachter		Noordnoordwest.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR.	
December	17	Engelsch	Jeles of the South	G. Haweij	Whampoa	1 Dec.	Londen	
"	18	"	Millbrook	J. M. Barrow	Hongkong	28 Nov.	"	
"	19	"	Queen of Nations	Thos. Mitchell	Shanghae	1 Dec.	"	met 25 Passagiers.
"	23	Amerikaansch	Pioneer	Montgomey	Manila	25 Nov.	Liverpool	

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.		AGENTEN.
December	24	Nederlandsch	bark	Guurtje & Maria	H. Flens	Singapore	14 Dec.	B. Kopersmit & Co.
"	—	"	"	Tagal	J. F. H. Gobel	Amsterdam	11 Sept.	Schimmelpenninck & Co.
"	25	Bremer	"	Bettij	G. F. Bellstedt	Buenos-Ayres	10 Oct.	E. Moormann & Co.
"	26	Nederlandsch	schip	Vriendschap	J. Janzen	Izabelle de Bazilan	4 Dec.	J. Cezard & Co.
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	H. Kramer	Soerabaija	24 "	W. Cores de Vries.
"	—	"	bark	Fathool Nassar	Said Assegaf	Billiton	17 "	Coulster.
"	—	Zweedsch	"	Eclipse	J. A. Agren	Sumanap	5 "	J. Cezard & Co.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
December	25 Ned. Indisch	bark	Fathool Manan	Sech bin Oemar	Soerabaija
"	26 Nederlandsch	"	St. Jan	P. Lommerse	Padang

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Doelwijk*	L. Hoefman	Samarang	J. Cezard & Co.
"	bark	Jacob*	J. Muller Dreath	Rotterdam	"
"	"	Hendrika*	W. van Aalburg	"	van Ommeren, Rueb & Co.
"	"	Christina	J. F. Remeus	Soerabaija	"
"	schip	Susanne*	E. Vonck	"	"
"	bark	Wilhelmina*	A. A. Koster	Nederland	"
"	schip	Geertruida Maria*	J. C. Spiegelberg	"	"
"	bark	Drie Gebroeders*	Kramer	Soerabaija	Schimmelpenninck & Co.
"	schip	Zaanstroom	Schaap	"	"
"	bark	Antonia Petronella*	A. Voorendijk	Soerabaija	J. F. van Leeuwen & Co.
"	"	Vereeniging	J. de Jongh	"	Haager en Schuurman.
"	"	Scheveningen*	J. K. Annokkee	"	B. Kopersmit & Co
"	"	Abel Tasman*	J. R. Rijken	"	"
"	schip	Boni*	J. W. Moller	"	"
"	bark	San Salvador*	H. Munnix	Nederland	E. Moormann & Co.
Ned. Indisch	"	Marzoek*	D. Cowan	"	Coulster
"	"	Skandaria*	D. F. Varkevisser	"	"
"	"	Sara Eleonora*	C. Brodie	Samarang	Cassalette & Co.
"	brik	Arachmanie*	Moht. Seman	Banjermassing	Buijs Jacobsen & Co.
Engelsch	bark	Aligrator*	H. D. Cowan	San Francisco	B. Kopersmit & Co.
"	brik	Hersilia*	Gilbert	Siam	The Borneo Coup. Limited.
"	schip	Guinevere*	Samieson	Singapore	"
"	brik	Leven*	Ballard	Cocos Eiland	Wilson & Co.
"	schip	Polmaise*	Gladstone	"	Pitcairn, Syme & Co.
Pruis	bark	Bertha*	Becker	"	C. Bahre en G. Kinder.
Zweedsch	"	Soleftea*	Lundhorst	"	"
Amerikaansch	schip	Rambow*	Kelleij	"	Dümmler & Co.

De particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Dec.	13	Ned.	bark	Diana	Teengs	Shanghae
"	—	"	"	Rotterdam	Poort	Batavia
"	—	N. I.	"	Bano Balbaer	Sech Daheima	Muntok
"	14	"	"	Josephine	Kuipers	Batavia
"	—	Eng.	"	Palmaise	Gladstone	"
"	17	Ned.	"	Elisabeth Jacoba	Lucas	Amsterdam
"	—	N. I.	"	Henriette	Gerrit	Samarang
"	—	"	stooms.	Macassar	Bieringa	Macasser
"	—	Ned.	bark	Alblasserdam	't Hoen	Probolingo
"	—	Deen.	"	Conrad Henrich	Beelendorf	Samarang
"	—	Ned.	"	Erasmus	van Heijningen	Bangkok
"	18	"	"	Julie Claire	van Oosteroom	Batavia
"	—	Eng.	"	Maria Elizabeth	van der Valk	"
"				Jeanie Aswald	Gascolgne	Indramaijoe

Vertrokken schepen van Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Dec.	12	Ned.	bark	Koophandel	Swart	Pasoeroean
"	—	"	"	Ned. & Oranje	Rosier	Probolingo
"	—	N. I.	"	Johanna	Ingerman	Grissee
"	—	Ned.	"	Quartet	Mulder	Nederland
"	13	"	"	Johanna Elisabeth	Junius	"
"	14	N. I.	"	Djoedool Barie	Said Asegaf	Celebes
"	15	"	stooms.	Prins van Oranje	van Zandwijk	Samarang
"	—	"	"	Menado	Couteron	Molukkus
"	17	Ned.	bark	Capella	Kruisinga	Nederland
"	—	"	"	Lammina Elisabeth	Gersen	Pasoeroean
"	—	"	"	Louis Meijer	Holtgreve	"
"	—	"	"	Euterpe	Kuipers	Nederland
"	18	N. I.	"	Fathoor Rachman	Said Banamma	Grissee
"	—	Ned.	"	Cath. Jac. Henriette	Tonjes	Akyab

In lading liggende schepen te Soerabaija.

VLAG.		NAM. DER SCHEPEN.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	bark	Piet. Schoenmakers	v. Varelen	Nederland
"	"	Jedo	v. Bossem	"
"	"	Macassar	Rip	
Engelsch	"	Eunomia	Gronow	
Nederlandsch	"	Johanna Maria	Dam	Nederland
Oldenburg	"	S. van Beaulieu	Tesenfeldt	
Nederlandsch	"	Batavia	Prange	
"	"	Will. de Zwijger	van der Dries	Nederland
"	"	Hendrina	van Breen	
Zweedsch	"	Cleopatra	Daunsburg	B. F. O.
Nederlandsch	"	Catharina Maria	Oomkens	
"	"	Koning Willem III.	de Jong	Nederland
Oldenburg	"	Eolus	Bossini	Amsterdam
Bremer	"	Felicie	Schweitser	
Nederlandsch	"	Joan Melc. Kemper	Salm	Nederland
"	"	Clio	Wijnmalen	"
"	"	S. van Heel	Dietz	"
"	"	Diana	Teengs	
"	"	Amsterdam	Poestkoke	Amsterdam
"	"	Madura	van Bruggen	"
"	"	Graaf Dirk III	Rotgans	Akyab
Engelsch	"	Polmaise	Gladstone	

Aangekomen schepen te Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	VAN
Dec.	9	Eng.	schip	Dominion	Lenmon	Batavia
"	21	Ned.	"	Acadia	Greefkes	Soerabaija
"	14	Ned.	"	Koophandel	Swarts	"

Vertrokken schepen van Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	NAAR.
Dec.	11	Ned.	schip	Nieuwland	Pot	Soerabaija
"	—	"	"	Eersteling	Ridder	"
"	12	"	"	Argo	de Z. Bagchus	"
"	13	"	"		van Teutem	"

In lading liggende schepen te Pasoeroean.

VLAG.		NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	schip	Willem Hendrik	Beckering	Nederland.
"	"	Holland	Auffmorth	"
"	"	Bar. v. Rozendaal	Hoogenstraten	"
"	"	Pasaroeang	Strootman	"
"	"	Acadia	Greefkes	"
"	"	Koophandel	Swarts	"
"	"	Treia	Sorensen	"
Deensch	"	Majestie	Jones	"
Engelsch	"	Xulla	Ths. Block	"
"	"	Dominion	Leamon	"
"	"			

Aangekomen.

BANJERMASING. 6 Nov. N. I. bark *Bachi Mastora*, Said Alhabassij v. Soerabaija.— 20 do. brik *Saädah*, Moht. IJoesoep, n. do.— 13 do. bark *Noemancel Barie*, Achmat v. Samarang.— 17 Gouv. st. *Tjindrana*, Bernooster, v. Soerabaija.— 20 N. I. brik *Fathool Salam*, Aboebakar, uit zee terug.— 29 do. bark *Said Maskoor*, Moh. Arsat, v. Batavia; do. st. *Prins van Oranje*, Zandwijk, v. Soerabaija.

CHERIBON. 15 Dec. N. I. bark *Inggoat*, Kwee Koga, v. Siam; do. do. *Kimwan*, Lie Tjin Ing, v. do.— Ned. schip *Nederland*, Hoekstra, v. Indramaijoe.

GRISSEE. 12 Dec. N. I. bark *Johanna*, Ingerman, v. Soerabaija; do. brik *Joesroel Karim*, Aboebakar, v. do. 15 do. schip *Faidul Moebarak*, Said Segaf, v. Batavia.

PROBOLINGO. 14 Dec. schip *Nederland en Oranje*, Rosier, v. Soerabaija.
BANJOEWANGI. 6 Dec. Ned. schip *Anna Digna*, Ouman, v. Panaroekan.
8 do. do. *Wassenaar*, Hofstee, v. Pasoeroean.— 9 do. do. *Vooruit*, Kool, v. Panaroekan.— 10 Bal. brik *Sijlph*, Lange, v. Bali Badong.
TJILATJAP. 14 Dec. Ned. bark *Whampoa*, Mets v. Batavia.
MUNTOK. 30 Nov. Gouv, st. *Dassoen*, Velders, v. Batavia.— 1 Dec. N. I. schoen. *Kentoel Maas*, Tjoe Tjangfoek, v. Singapore,— 2 Gouv. st. *Bronbeek*, van der Leeuw, v. Djeboes; N. I. do. *Batavia*, Nije, v. Batavia.— 4 do. do. *Palembang*, Munnich, v. do.; do. do. *Ambon*, Vogel, v. Singapore.— 7 do. schoen. *Almas*, Oen Tjoekiok, v. Palembang.— 8 do. do. *Klinjoe Srie Beelan*, Tjong Assoe, v. Blinjoe.— 9 do. bark *IJoeserin*, Said Abdulla Alkaf, v. Soerabaija; Gouv. st. *Bronbeek*, van der Leeuw, v. Toboali.— 11 Z. M. do. *Het Loo*, v. d. V. Erdbrink, v. Riouw.
RIOUW. 6 Dec. Eng. schoen. *Bintang Timoor*, Gin Tick, v. Singapore.— 8 N. I. do. *Tjaija Lampong*, Abd. Kadir. v. Anjer.— 9 do. bark *Kimgoan*, Liem Boenhok, v. Tagal.
AMBOINA. 4 Nov. N. I. st. *Menado*, Couteron, v. Banda.— 6 do. schoen. *Citus*, Pieter Salomon, v. Timor.— 15 Gouv. st. *Telegraaph*. Huisman, v. Saparoea.— 22 N. I. schoen. *Declij*, Berendhuijsen, v. Timor; Gouv. st. *Telegraaph*, Huisman, v. Wahaaij.— 26 Z. M. st. *Amsterdam*, kapt. lt. tyz. Muller, v. Ceram.— 30 N. I. st. *Macassar*, Bierings, v. Ternate.
MAKASSAR. 17 Nov. N. I. st. *Menado*, Couteron, v. Kema.— 18 do. do. *Macassar*, Bierings, v. Soerabaija.— 18 Z. M. st. *Reteh*, Komm. Bourier, v. Ternate.— 23 Hamb. bark *Hamlet*, Hagemann, v. Cardiff.— 24 N. I. schoen. *Jupiter*, Voll, uit zee terug.— 25 do. do. *Fearnot*, Fabritius, v. Saleijer.— 28 Z. M. st. *de Berkel*, Bunnik, v. Balanipa.— 29 Eng. schoen. *Nina*, Craij, v. Brouw.— 1 Dec. Z. M. st. *Sindoro*, de Jongh, v. Balanipa; do. do. *Suriname*, Abresch, v. do.; N. I. schoen. *Jeanette*, Ijamhang, v. do.; do. do. *Bee*, Lasiama, v. Balie.— 3 do. brik *Noerhasiem*, Said Moh. Madakie, v. Soerabaija.— 19 Ned. bark *Estafette*, Oepkes, v. Singapore.— 11 N. I. schoen. *Kim Gok Liong*, Lie Tjin Hong, v. Balie.

Vertrokken.

BANDJERMASING. 1 Nov. N. I. bark *Sarie Elmaskoor*, Djamaloedin, n. Batavia.— 2 do. st. *Palembang*, Munnich, n. Soerabaija.— 8 do. brik *Saijan Maskoor*, Koesmil. n. Samarang.— 13 do. *Bacht Mastora*, Said Alhabassi, n. Soerabaija.— 17 do. brik *Fathool Salam*, Aboebakar, n. Kajeli; 26 do. do. *Arachmanie*, Moht. Seman, n. Batavia.
CHERIBON. 15 Dec. Ned. schip *Eugenie*, Bargman, n. Samarang.—16 N. I. bark *Zein*, Sech Badjardana, n. Batavia.
INDRAMAIJOE. 15 Dec. Ned. schip *Nederland*, Hoekstra, n. Cheribon.
GRISSEE. 12 Dec. N. I. bark *Batavia*, Said Alhass, v. Pekalongan.
PROBOLINGO. *Nova Zembla*, Hordijk, n. Nederland.
BANJOEWANGI. 7 Dec. Ned bark *Cornelia Mathilda*, Korteland, n. Hongkong.— 9 do. schip *Anna Digna*, Ouman, n. Amsterdam.— 11 do. do. *Wassenaar*, Hofstee, n. do.— 12 do. do. *Vooruit*, Kool, n. Nederland.
MUNTOK. 30 Nov. Gouv. stoomb. *Bronbeek*, van der Leeuw, Djeboes.— 1 Dec. do. *Dassoen*, Velders, Riouw.— 2 N. I. do. *Batavia*, Nije. Singapore.— 4 do. do. *Ambon*, Vogel, Batavia; do. schoen. *Fatahool Moelook*, Abdul Rachim, Poelo Laoet.— 5 Gouv. stoomb. *Bronbeek*, van der Leeuw, Toboali; N. I. do. *Palembang*. Munnich, Batavia. — 6 do. sch. *Louisa*, Liem Brengiok, Djeboes.— 10 do. do. *Almas*, Oen Tjiekiok, Batavia.— 13 do. do. *Koentool Maas*, Jap Athoeng, Singapore.— 15 do. do. *Blinjoe Srie Boelan*, Tjong Assoe. do.
RIOUW. 3 Dec. N. I. brik *Lima*, Tan Tjinggie v. Samarang; Bal. do. *Djainoer*, Osman, Bali Ampenan. — 5 N. I. schoen. *Sarie Grissee*, Ko Boenling, Grissee. — 6 do. bark *Inggoan*, Liem Kimliong, do. — 8 Eng. schoen. *Bintang Timoor*, Gin Tiek, Singapore. — 10 N. I. bark *Goanlie*, Tan Tjiakiet, Batavia.— 12 do. bark *Boesroel Karim*, Said Hoenaiman, Singapore.
AMBOINA. 6 Nov. N. I. st. *Menado*, Couteron, n. Ternate.— 13 Gouv. st. *Telegraaph*, Huisman, n. Saparoea.— 18 do. do. *Telegraaph*, Huisman, n. Wahaaij.— 19 Z. M. st. *Amsterdam*, kapt. lt. tyz. Muller, n. Ceram.— 29 N. I. schoen. *Citus*, Pieter Salomon, n. Hulla.
MAKASSAR. 18 Nov. N. I. st. *Menado*, Couteron, n. Soerabaija.— 19 do. schoen. *Kim Gien Thaë* van Entere, n. Lombok; do. brik *Alida Maria*, van der Beek, n. Soerabaija.— 20 do. st. *Macassar*, Bierings, n. Moluccos via Timor; Z. M. st. *Reteh*, Komm. Jhr. Bourier, Soerabaija.— 21 N. I. schoen. *Jupiter*, Voll, Moluccos viâ Timor Dehli.— 22 Z. M. st. *Sindoro*, Komm. de Jong, n. Mandhar; do. do. de Berkel, Bunnik, n. do; do. do. *Suriname*, Abresch, n. do.; N. J. *Jeannette*, Tjamhang, n. do.— 23 N. I. schoen. *de Eersteling*, Sienatoon, n. Balie.— 29 do. do. *Jupiter*, Voll, n. Molue. via Timor Dehli.— 1 Dec. Z. M. st. *de Berkel*, luit. tyz. le kl. Bunnik, Tolie-Tolie.— 4 N. I. schoen. *Soeroehau*, Cramer, n. Molukkos; do. do. *Fearnot*, Fabritius, n. Nieuw Guinea.— 6 do. do. *Nina*, Craig, n. Balie.— 7 Eng. bark *Fravancore*, Johnston, n. Bezoekie. 8. Z. M. st. *Sindoro*, Komm. de Jong, n. Tontolie; N. I. *Noerhasiem*, Said Moh. Madakie, n. do.— 10 do. schoen. *Lamonrie*, Oewa Baweang, n. Mooluccs.

HANDELSBERIGTEN.

Te Soerabaya, 22 December 1862.

Arak ℔ legg.	Nom.	Rotting ℔ pic.	ƒ 11.—
Cassia Vera ℔ pic.		Rijst, witte ℔ koij.	ƒ 230 @ ƒ 250.—
Huiden, Koe ℔ pic.	ƒ 35.— @ ƒ 45.	" Carga ℔ koij.	ƒ 210. @ ƒ 225.—
" Buffel ℔ pic.	ƒ 16.— @ ƒ 18.—	Sapanhout ℔ pic.	ƒ 3.— @ ƒ 4.—
Koffij, Java ℔ pic.	ƒ 42.—	Suiker No. 16 ℔ pic.	ƒ 14½.— afg.
" West Ind. ber. ℔ pic.		Tabaksbladeren ℔ pic.	
Kurkema ℔ pic.		Tamarinde ℔ pic.	
Lange Peper ℔ pic.	ƒ 10.— @ ƒ 12.—	Wisselkoers op Ned.	106%.

Toeban, den 30 November 1862.

Rijst No.	1, ƒ	11.50	de picol.
Idem "	2, "	10.—	idem.
Ketella	"	1.50	de pikol.
Djagong	"	12.—	de 1000 st.
Klapper-Olie	"	0.80	de ☐ flesch.
Katjang "	"	0.60	idem.
Djarak "	"	0.70	idem.
Rotting	"	0.60	per bos.
Spek	"	0.37½	per katie.
Koehuiden	"	2.—	per st.
Buffelhuiden	"	2,50.	per st.

Te Batavia, den 26 December 1862.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia Per legg.	55.—	.....	verkoopen.
Cassia Vera	.....	.....	niet aan de markt.
Cochenille	.....	.....	Idem.
Cubeben Per pic.	65.—	.....	niet ter markt.
Foelie No. 1 Benkoelsche	25.—	.....	nominaal.
Gom Elastiek Per pic.	76.—	83.—	verkoopen.
" Benzoin	22.—	22.75	"
" Dammar Per pic.	21.50	.....	
Gutta Percha	.....	.....	niets op de pl. veel vraag.
Huiden, Koe	2.75	3.75	verkoopen.
" Buffel Per stuk.	3.—	4.—	
Indigo	4.40	.....	voor 1e kwal. te Sam. afg.
Japan Boomwas	35.—	.....	nominaal.
Kampher. Japan per Balie	.....	.....	niets voorhanden.
Klapper Olie	22.—	28.—	verk. voor cons.
Koffij, Java	41.—	.....	niet ter markt.
Padang	.....	.....	
Koper, Japansch	.....	.....	niets aan de markt.
Kruidnagelen Per pic.	.....	.....	nominaal.
Notenmuscaat No. 1	60.—	65.—	afgedaan.
Peper, zwarte	15.75	16.50	verkoopen.
" witte	32.—	.....	"
Rotting, Banjermassing	12.—	12.50	met afdoeningen.
" Padang	8.—	8.50	"
Rijst, Indramaijoe met zakken	.....	.....	zonder voorraad.
" Witte Batavia 1e kwalit	200.—	220.—	met goede vraag voor
" " " 2e "	175.—	195.—	
" Carga	140.—	146.—	
" Padang	.....	.....	
Sandelhout	7.—	.....	nominaal.
Sapanhout Manila in Entrep.	3.50	.....	lusteloos.
" Bima Per pic.	3.75	.....	zonder vraag.
Suiker No. 16	13.50	16.50	verk. n. kwaliteit.
Tabakbladeren	.....	.....	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	.....	geen omzettingen.
Was	180.—	.....	grif te verkoopen.
Tin, Billiton	85.—	.....	kleine verkoopen.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 106% à 108% bij partikulieren.
" " 6/m. dato à 105% door de Factorij aangeboden.
" " " " 99% " het Gouvernement.
" Londen " Zigt ƒ 10.50 @ ƒ 10.50 per £ afgedaan.
" China ƒ 2.70 per dollar nominaal.
" Singapore ƒ 2.70 per dollar afgedaan.
" Calcutta ƒ 118 per 100 Cs. Rs.

Spetiën.

Sovereins ƒ 12,25 à ƒ 12,80 Engelsche. Australische ƒ 12— à ƒ 12,50.
Ducaten ƒ 7.— oude.
" ƒ 5.75 nieuwe.
Mexikaansche Dollars ƒ 2,74.
Doubloenen roode ƒ 38.—.
" geele ƒ 40.—.
Tien gulden stukken ƒ 10.25.
Chineesch goud in staven ƒ 39.— aangeboden.

Beknopt overzigt van den Handel en de Scheepvaart te Makasser,

OVER DE MAAND OCTOBER 1862.

Invoer.

De geheele Invoer te *Makasser* heeft bedragen:

Aan Koopmanschappen	ƒ	636249
" Speciën	"	74097 ƒ 710346

De Invoer heeft bestaan in voortbrengselen:

Van Europa en Amerika voor	ƒ	159617
" de West van Indië en Bengalen voor	"	40000
" China, Manila en Siam	"	15345
" den Oosterschen Archipel	"	421287 ƒ 636249

De Invoer heeft plaats gehad van de volgende landen als:

Van China voor eene waarde van:	ƒ	35025
" Java en Madura	"	123330
" Riouw en Singapoer	"	80760
" de Molukkos en Timor	"	114012
" Balie	"	44480
" de kust van Borneo	"	31398
" Sumbawa en de daarbij gelegene eilanden en plaatsen	"	29762
de eilanden en plaatsen onder 't ressort van Macasser	"	139649
" Eilanden en plaatsen buiten 't ressort van Macasser	"	37833 ƒ 636249

Uitvoer.

De geheele Uitvoer te Makasser heeft bedragen:

Aan Koopmanschappen	ƒ	739990
Aan Speciën	"	46865 ƒ 786855

De Uitvoer heeft bestaan in voortbrengselen;

Van den Oosterschen Archipel voor:	"	597482
" de West van Indië en Beng.	"	35385
" China, Manilla en Siam	"	3093
" Europa en Amerika	"	104030 ƒ 739990

De Uitvoer heeft plaats gehad naar de volgende landen, als:

Naar China voor eene waarde van:	ƒ	259124
" Java en Madura	"	17523
" Riouw en Singapore	"	291470
" Balie	"	47402
" de kust van Borneo	"	31442
" Sumbawa en de daarbij gelegene eil. en plaatsen	"	11177
" eilanden en plaatsen ond. het ressort van Macasser	"	44736
" eilanden en plaatsen buiten 't ressort v. Mac.	"	37116 ƒ 739990

Gedurende de maand Oct. 1862 zijn te *Makasser* Aangekomen:

	schep. en vaart.	last.
Europeesch getuigd:	16	1440½
Inlandsch getuigde vaartuigen:	172	1216½
	183	2357
Daarvan zijn aangekomen:		
Onder Nederlandsche vlag	186	2001
" Engelsche "	1	176
" Hamburgsche "	1	180
	188	2357
Namelijk:		
Van Hamburg onder Hamb. vlag	1	180
" Java en Madura " Ned. "	3	243
" de Molukken en Timor " " "	24	633
" Riouw en Singapore " Eng. "	1	176
" Balie " Ned. "	10	220½
" de kust van Borneo " " "	5	54
" Sumbawa en de daarbij gel. Eil. en pl. " Ned. "	30	327½
" de Eilanden en plaatsen onder 't ressort van Mak. " " "	98	423½
" de Eilanden en plaatsen buiten 't ressort van Mak. " " "	16	99½
	188	2357

Gedurende de maand Oct. 1862 zijn van *Makasser* vertrokken.

	schepen en vaart.	Lasten.
Europeesch getuigd	18	1815½
Inlandsch getuigde vaartuigen	183	1054
	201	2899½
Daarvan zijn vertrokken.		
Onder Nederlandsche vlag	198	2431½
" Bremer "	1	181
" Eng. "	2	257
	201	2869½

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN 18 TOT 23 DECEMBER 1862.

Aanvoer.

Van Nederland en Kaap de G. Hoop per Ned. schip *Zaanstroom*, gez. Schaap, agt. Schimmelpenninck en co.
255700 pond steenkolen, *Agenten*.
50 pullen lijnolie, een partij hout, 25/1 leg. leggers, 20 ks. bitter, 1 kt. sigaren, 2 kn. provisien, *Gezagvoerder*.
Van Nederland per Ned. schip *Susanna*, gez. Vonck, agt. van Ommeren, Rueb en co.
1 gebruikte wagen, *Gezagvoerder*.
Van Engeland per Eng. schip *Guinevere*, gez. Samieson, agt. Borneo Comp. Limited.
44 coll. manufact., *Borneo Comp. Limited*.
150 vn. bier, 14 do. verf, 12 coll. touwwerk, 270 md. aardewerk, 355 coll. manufact., *Martin, Dyce en co.*
192 coll. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
22 coll. manufact., *Wilson en co.*
70 vn. bier, 200 do. cement, 3 coll. lampen, 1 kt. kantoorbehoeften, 11 coll. manufact., *Adam en co.*
89 vn. menie, 6 kn. en 52 coll. manufact., *Maclaine, Watson en co.*
1 coll. manufact., *Gumprich en Strauss*.
145 stuks en 148 bund. ijzer, *Hunter, Houghton en co.*
20 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
4000 bund. ijzer, 100 vn. bier, 19 kn. manufact., 130 ton steenkolen, *Order*.
4 kn. manufact., 4046 bund. en 6490 stav. ijzer, 400 vn. dranken, 40 bn. en 32 coll. manufact., 1 kt. diversen, *voor Singapore*.
Van Hongkong per Frans. schip *Java*, gez. Fourcade, agt. Busing, Schröder en co.
50 kn. gember, *H. en A. Straus*.
100 kn. gember, *Pandel en Stieltaus*.
20m sigaren, *Gezagvoerder*.
Van Rotterdam per Ned. schip *Abel Tasman*, gezagv. Rijken, agt. B. Kopersmit en co.
14 kn. en 865 ps. vuursteenen; 30 steenen retorten, 24 staven ijzer, 27 kn. bladkoper, 8 do. ijzerwerk en ornement, 280 coll. benoodigheden v. d. gasfabriek, 229 ijzeren pijpen, 41 lantaarnpalen, *Enthoven en co.*
150 ks. theelood, *Tiedeman en van Kerchem*.
65 vn. bier, 1 kt. diversen, *Order*.
100 vs. boter, 108 coll. kaas, 200 keld. genever, 65 vn. teer, 5 coll. scheepsbehoeften, 20 vs. groen zeep, *Landberg en Zoon*.
100 vs. spijkers, 12 kn. cognac, *B. Kopersmit en co.*
75 kn. dakpannen, 2 kn. diversen, 50 hammen, *Schimmelpenninck en co.*
22 kn. madapollams, *Paine, Stricker en co.*
100 vs. boter, *J. Cezard en co.*
20 vs. roode aarde, *Jacomelli en co.*
7 kn. modewaren. *Wehrij, Wille en co.*
3 kn. schilderijen, *Maintz en co.*
6 kn. manufacturen, *C. Bahre en G. Kinder*.
3 kn. diversen, *H. en A. Straus*.
18 coll. ijzerwerk, 10 kn. kramerijen, 5 do. meubelen, *Hagedorn, Plump en co.*
34 coll. manufacturen, *Busing, Schröder en co.*
50 kn. kaarsen, *Gasper en co.*
4 kn. modewaren, 1 kt. band, *Thomann*.
7 coll. manufacturen, *E. Moormann en co.*
7 coll. manufacturen, *Niederer en co.*

Uitvoer.

Naar Padang per Ned. Ind. bark *Serivs*, gez. Wagner, agt. G. Buijn en co.
10 kn. saronga, 4 do. shertings, 6 do. madapoll., 5 do. calicots, 1 kt. cambrics, *Busing, Schröder en co.*
5 kn. manufact., 2 do. gedr. katoen, uit entrep., *Martin, Dyce en co.*
40 kn. wit katoen, *Borneo Comp. Limited.*
23m matt. zakken, *Dummler en co.*
1 kt. glaswerk, 1 do. laken, *Wehry, Wille en co.*
15 kn. manufact., uit entrep., 55 do. madapoll, 2 do. drills, 20 do. manufact., 50 ks. olie, *J. F. van Leeuwen en co.*
5 kn. prints, 2 do. diemets, 2 do. cotonetten, 1 kt. sarongs, 1 do. lastings, *E. Moormann en co.*
30 kn. ijzerwerk, 70 do. thee, 1 kt. verf, *Lim Hoa*.
6 kn. jap. lakwerk, 9 do. do. aardewerk, 10 do. do. saga. 10 do. do. stroowerk, 20 do. do. bamb. werk, *Pandel en Stichaus*.
100 vn. meel, *Schimmelpenninck en co.*
Naar Nederland per Ned. bark *Krimpen a/d. Lek*, gez. Ouwehand, agt. .....
125 pic. rotting, 8700 do. suiker, 3331 do. koffij, 704 do. thee, *N. H. M.*
16 coll. div. gouv. goederen, *Gouvernement*.
Naar Macasser per Brem. schip *Indianola*, gezagv. Tiedemau, agenten C. Bahre en G. Kinder.
20 vn. meel uit entrep., 36 do. teer, *Hagedorn, Plump en co.*
600 keld. arak, 200 do. genever, uit entrep., *Cassalette en co.*
2 kn. sarongs, uit entrep., *Bahlmann en co.*
2 kn. mulles, uit entrep., *Wehry, Wille en co.*
50 ks. cognac, 2 do. monsselines, 1 do. sarongs, 1 do. lastings, 1 do. damast, alles uit entrep., 9 do. lucifers, 3 do. glas-, pleet-, brons- en ijzerwerk, 1 do. mousselines, *E. Moormann en co.*
110 tonn. steenkolen 175 mille sigaren, 2 kn. koopmanschappen, *aan boord gebleven lading van New-Castle*.
Naar Nederland via Soerabaija per Zweeds. schip *Carin*, gez. van Matern, agt. C. Bahre en G. Kinder.
9594 stav. ijzer, *Aan boord gebleven lading*.
Naar Samarang en Soerabaija per Ned. schip *Noord Braband*, gez. Bok, agt. J. Cezard en co.
een bendie, 30 pic. bijenwas, 70 do. was, 162 do. spiauter, 15½ do. ghie, *Gasper en co.*
1000 zakk. tarwe, 40 kn. rozenwater, 229 bakk. en 13 zakk. zaad, 3915 do. dadels, *Aan boord gebleven lading v. Bushire*.
Naar Nederland via Probolingo per Ned. bark *Eva Johanna*, gez. van Bochove, agt. J. Cezard en co.
200 pic. rotting, een partij steenkolen, *J. Cezard en co.*
21 leg. leggers, 13 kn. provisien, *Aan boord gebleven lading*.

AAN EN UITVOER TE SAMARANG.

VAN 4 TOT 18 DECEMBER 1862.

Aanvoer.

Van Nederland, per Ned. bark *Karel August*, gez. P. Meermans.
12 kn. en 1 pakje koopmanschappen, 9 kn. papier. 5 bn. manufacturen 200 vn. boter, 50 kn. glaswerk en 24 vn. wijn *Dorrepaal en co.*
4 kn. koopwaren en 12 kn. wijn, *Wermuth en co.*
5 kn. manufact. 1 pak stalen en 100 kn. bier, *Bahlmann en co.*
24 kn. likeurbitter. 211 kn. 30 vn. en 60 mand. koopwaren, *Jacobson en co.*
4 kn. manufact. 41 kn. koopwaren en 200 vs. haring, *J. Hijmans*.
100 ks. cognac, 77 kn. aardewerk. *van den Broek en Veeckens*.
26 kn. manufact. 1 kt. spiegels, 2 ks. koopwaren en 400 bossen ijzer, *C. Damniet en co.*
1225 bossen ijzer, 100 vs. spijkers. 200 kn. 1 pak lijnwaden. 3 bn. lakeu, 50 kn. aardewerk, 7 kn. speelkaarten, *van Maanen en co.*
1 ks. regaal, *B. Kopersmit en co.*
50 kn. koopwaren, *Mc. Neill en co.*
1 ks. diversen en 94 kn. koopwaren, *J. J. Volkert en co.*
1 kt. sigaren en